

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV MANAGEMENTU

INSTITUTE OF MANAGEMENT

ROZPOČET A ZADLUŽENOST MĚSTA ŽIDLOCHOVICE

BUDGET AND INDEBTEDNESS OF THE CITY OF ŽIDLOCHOVICE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Zuzana Slunská

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. Ing. Alena Kocmanová,
Ph.D.

BRNO 2024

Zadání diplomové práce

Ústav:	Ústav managementu
Studentka:	Bc. Zuzana Slunská
Vedoucí práce:	prof. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.
Akademický rok:	2023/24
Studijní program:	Strategický rozvoj podniku

Garant studijního programu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Rozpočet a zadluženost města Židlochovice

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod
Cíle práce, metody a postupy zpracování
Teoretická východiska práce
Analýza současného stavu
Vlastní návrhy řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem diplomové práce je vyhodnotit aktuální finanční situaci města Židlochovice. Vyhodnocení proběhne na základě analýzy rozpočtu obce, kdy bude detailně popsána příjmová a výdajová strana rozpočtu města. V návaznosti na analýzu rozpočtu proběhne analýza zadluženosti obce, za pomoci výpočtů konkrétních ukazatelů, která povede k bližšímu zhodnocení finanční situace města. Na základě tohoto vyhodnocení budou navržena nápravná opatření, která by měla zlepšit aktuální finanční situaci.

Základní literární prameny:

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

POSPÍŠIL, Richard a Pavel ŽUFAN. Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva). Průhonice: Professional Publishing. 2019. ISBN 978-80-88260-32-5.

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu. Praha: Transparency International - Česká republika. 2008. ISBN 978-80-87123-06-5.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana a Martin TOCAUER. Rozpočtová skladba: rozpočtová skladba, rozpočtová pravidla, vzory a směrnice k rozpočtu. Praha: Acha obec účtuje. 2010. ISBN 978-80-907757-1-8.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2023/24

V Brně dne 4.2.2024

L. S.

doc. Ing. Vít Chlebovský, Ph.D.
garant

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá rozpočtem a zadlužeností města Židlochovice. První část obsahuje teoretická východiska týkající se veřejného sektoru a územně samosprávných celků, popisuje jejich hospodaření, tvorbu rozpočtů a zadluženost. Druhá část obsahuje základní informace o městě, a fungování městského úřadu. Zabývá se hospodařením města, detailní analýzou příjmové a výdajové strany rozpočtu města za rok 2023, popisem střednědobého výhledu rozpočtu sestaveného na období 2024-2028, a analýzou zadluženosti města za období 2020-2023. Ve třetí části jsou navrženy možnosti zvýšení příjmů a možnosti snížení výdajů, které by měly vést ke snížení celkové zadluženosti města.

Abstract

The diploma thesis deals with the budget and indebtedness of the city of Židlochovice. The first part contains theoretical starting points regarding the public sector and territorial self-governing units, describes their management, budgeting and indebtedness. The second part contains basic information about the city and the functioning of the city office. It deals with the management of the city, a detailed analysis of the income and expenditure side of the city budget for the year 2023, a description of the medium-term budget outlook drawn up for the period 2024-2028, and an analysis of the city's indebtedness for the period 2020-2023. In the third part, the possibilities of increasing incomes and the possibilities of reducing expenses are suggested, which should lead to a reduction of the city's total indebtedness.

Klíčová slova

město, městský úřad, rozpočet, příjmy, výdaje, zadluženost

Key word

town, city council, budget, revenues, expenses, indebtedness

Bibliografická citace

SLUNSKÁ, Zuzana. *Rozpočet a zadluženost města Židlochovice* [online]. Brno, 2024 [cit. 2024-05-13]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/159997>. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav managementu. Vedoucí práce prof. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 13. 5. 2024

Bc. Zuzana Slunská

autor

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mojí diplomové práce, paní prof. Ing. Aleně Kocmanové, Ph.D., za pravidelnou kontrolu během zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Městského úřadu v Židlochovicích, zejména paní Ing. Michaele Schönwälderové, za ochotu při sdělování klíčových informací o činnostech a fungování městského úřadu.

V neposlední řadě bych velice ráda poděkovala mojí rodině za podporu po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ.....	12
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE.....	14
1.1 Veřejný sektor.....	14
1.2 Veřejné finance.....	14
1.3 Veřejné rozpočty.....	15
1.4 Veřejná správa.....	15
1.4.1 Státní správa.....	15
1.4.2 Veřejná samospráva.....	15
1.4.3 Územní samospráva.....	16
1.4.4 Zájmová samospráva.....	16
1.5 Obec.....	16
1.5.1 Samostatná působnost obce.....	17
1.5.2 Přenesená působnost obce.....	17
1.5.3 Finanční hospodaření obce.....	18
1.5.4 Rozpočet územně samosprávných celků.....	18
1.5.5 Střednědobý výhled rozpočtu.....	20
1.5.6 Postup zpracování střednědobého výhledu rozpočtu.....	21
1.6 Rozpočtový proces.....	21
1.6.1 Etapy rozpočtového procesu.....	22
1.6.2 Zásady tvorby rozpočtů.....	25
1.6.3 Změny v rozpočtu.....	26
1.6.4 Rozpočtová skladba.....	27
1.6.5 Mimorozpočtové fondy.....	28
1.7 Struktura územního rozpočtu.....	29
1.7.1 Příjmy územních rozpočtů.....	29

1.7.2	Příjmy běžného rozpočtu	30
1.7.3	Příjmy kapitálového rozpočtu	32
1.7.4	Výdaje územních rozpočtů	32
1.7.5	Druhové a odvětvové členění výdajů.....	33
1.7.6	Výdaje běžného a kapitálového rozpočtu	34
1.7.7	Výdaje plánované a neplánované	35
1.7.8	Hledisko funkcí veřejných financí.....	35
1.7.9	Ekonomická a sociální infrastruktura	36
1.7.10	Zadluženost územně samosprávných celků	37
2	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU.....	39
2.1	Město Židlochovice – základní charakteristika	39
2.2	Městský úřad Židlochovice.....	40
2.2.1	Organizační struktura městského úřadu.....	41
2.3	Rozpočet města	43
2.3.1	Příjmová strana rozpočtu	44
2.3.2	Daňové příjmy	46
2.3.3	Nedaňové příjmy.....	49
2.3.4	Kapitálové příjmy	52
2.3.5	Přijaté transfery.....	53
2.4	Výdajová strana rozpočtu	57
2.4.1	Běžné výdaje.....	58
2.4.2	Kapitálové výdaje	61
2.5	Financování.....	62
2.6	Střednědobý výhled rozpočtu sestavený na období 2024-2028.....	65
2.7	Analýza zadluženosti města.....	66
2.7.1	Zadluženost města za období 2020-2023.....	67
2.7.2	Zhodnocení zadluženosti města za období 2020-2023	74
2.7.3	Míra zadlužení majetku města za období 2020-2023	75

2.7.4	Celková likvidita města za období 2020-2023	78
3	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ	81
3.1	Investiční akce	81
3.2	Zvýšení příjmové strany rozpočtu	88
3.3	Snížení výdajové strany rozpočtu	88
	ZÁVĚR	91
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	92
	SEZNAM OBRÁZKŮ	95
	SEZNAM TABULEK	96
	SEZNAM GRAFŮ	98

ÚVOD

Hospodaření měst a obcí v České republice, je vázáno na každoročně sestavovaný rozpočet, který vstupuje do soustavy veřejných rozpočtů. Celý rozpočtový proces územně samosprávných celků vymezuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a také zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve kterém jsou vymezeny pravomoci zastupitelstva a rady obce ve vztahu k rozpočtu.

Rozpočet slouží jako nástroj pro zabezpečení finančních prostředků, které územně samosprávný celek potřebuje k plnění povinností, jež mu vyplývají ze samostatné i přenesené působnosti. Rozpočet plní několik funkcí. Je ročním finančním plánem, bilancí příjmů a výdajů, právní normou i veřejným dokumentem. Vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu, který slouží ke střednědobému plánování. Zpravidla bývá sestavován na 2 až 5 let, přičemž je každoročně aktualizován.

Hospodaření měst a obcí je velice problémovou oblastí veřejných rozpočtů. Kvůli nezodpovědnému a neuváženému zacházení s veřejnými financemi, se města i obce mohou dostat velice rychle do dluhové pastí. Proto je jejich hospodaření každoročně kontrolováno krajským úřadem, auditorem či auditorskou společností, a monitorováno Ministerstvem financí České republiky. V případě předlužení by měl územně samosprávný celek přehodnotit své hospodaření, zaměřit se na adekvátní zvýšení příjmů, a postupné snižování nákladů.

Zodpovědné a svědomité zacházení s finančními prostředky má dopad nejen na celkové zdraví územně samosprávného celku, ale také na samotné obyvatele. Spokojenost občanů je jedním z primárních cílů zastupitelů měst a obcí.

Tato diplomová práce se zabývá detailním popisem rozpočtu města Židlochovice za rok 2023 a analýzou jeho zadluženosti za období 2020-2023.

Práce je rozdělena do tří samostatných částí. První část se zabývá teoretickými východisky, týkajícími se obce, jejího hospodaření, rozpočtem a zadlužeností. Druhá část obsahuje základní informace o městě Židlochovice, a o fungování městského úřadu. Detailně zkoumá příjmovou a výdajovou stranu rozpočtu města za rok 2023, a analyzuje zadluženost za období 2020-2023. Třetí část se zabývá návrhem možností na zvýšení příjmů a snížení výdajů, které by měly vést ke snížení celkové zadluženosti města.

CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ

Hlavním cílem diplomové práce je, na základě detailního rozboru příjmové a výdajové strany rozpočtu města za rok 2023, a provedené analýzy zadluženosti za období 2020-2023, vytvořit možné návrhy na zvýšení příjmů, taktéž na snížení výdajů, které by měly vést ke zlepšení finanční situace města. Návrhy budou určeny pro Město Židlochovice.

Diplomová práce se skládá ze tří částí. Z části teoretické, analytické a praktické. Teoretická část uvádí pojmy týkající se oblasti veřejné správy, důležité pojmy vztahující se k obci, jejím povinnostem při výkonu samostatné i přenesené působnosti. Zabývá se finančním hospodařením obce, tvorbou ročních rozpočtů, a detailně popisuje obsah příjmové i výdajové strany rozpočtu. Zabývá se také střednědobým výhledem rozpočtu a zadlužeností územně samosprávného celku.

Teoretická východiska mají za cíl porozumět základním pojmům, které byly získány z tištěných i elektronických zdrojů. Teoretická část byla zpracována metodou literární rešerše. Klíčovou oporou, při zpracování této části, byly zejména závazné právní předpisy. A to zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, a zákon č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Analytická část uvádí základní údaje o městě Židlochovice. Popisuje fungování městského úřadu, jeho organizační strukturu a hospodaření. Detailně popisuje příjmovou a výdajovou stranu rozpočtu města za rok 2023, uvádí informace o střednědobém výhledu rozpočtu sestaveného na období 2024-2028. Dále se zabývá analýzou zadluženosti města za období 2020-2023, v níž je zkoumán a hodnocen podíl dluhu k průměrnému příjmu, tedy celková zadluženost města. Dále výše zadlužení majetku a celková likvidita za sledované období.

Hlavním cílem analytické části je získat informace o příjmech a výdajích města, o střednědobém výhledu rozpočtu, a o ukazatelích, které vypovídají o stavu jeho

hospodaření. Tato část byla zpracována metodou analýzy. Při jejím zpracování, byly klíčovou oporou účetní výkazy města Židlochovice, které autorka získala z účetního programu Helios Fénix, k němuž má přístup díky zaměstnání na městském úřadě.

Teoretická a analytická část vyústily v návrhovou část, ve které jsou zpracovány možnosti zvýšení příjmů a snížení výdajů, které by měly vést ke snížení celkové zadluženosti města. Při zpracování návrhové části byla využita metoda syntézy. Ta shrnuje zjištěné poznatky, a vede k získání poznatků nových.

Závěr práce hodnotí přínos zpracovaných návrhů pro město Židlochovice.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Teoretická východiska definují základní pojmy týkající se veřejného sektoru, veřejných financí, veřejného rozpočtu a státní správy. Uvádí základní pojmy týkající se obce, jakožto územně samosprávného celku, její působnosti, finančního a rozpočtového hospodaření. Popisují celý rozpočtový proces, strukturu a zadluženost územních rozpočtů.

1.1 Veřejný sektor

Veřejný sektor je soustavou institucí, organizací a nástrojů, které se zabývají specifickou produkcí statků, poskytováním služeb, a jejich další distribucí. Společnou vlastností těchto institucí a organizací je skutečnost, že jsou buď plně, nebo alespoň z části financovány z veřejných financí, a jsou napojeny na veřejnou rozpočtovou soustavu (4, str. 18).

Posláním veřejného sektoru je napravovat nedostatky, které plynou z nedokonalého tržního mechanismu. Nejvýznamnější institucí veřejného sektoru je stát, který přerozděluje veřejné finance (4, str. 19).

1.2 Veřejné finance

Veřejné finance představují peněžní prostředky, které mají jednotlivé obce k dispozici po dobu rozpočtového období, kterým bývá zpravidla jeden rok (20). Představují také finanční vztahy a operace, které se odehrávají mezi organizacemi, které spadají do sektoru vládních institucí a subjekty, kterými jsou domácnosti, firmy nebo neziskové organizace (7).

Veřejné finance mají tři hlavní funkce. První z nich je funkce alokační, která slouží k zabezpečení veřejných statků. Jde o efektivní rozdělení finančních prostředků v rámci státu. Druhou funkcí je redistribuční funkce, která pomocí svých nástrojů směřuje k efektu zmírnění nerovnosti mezi subjekty územní samosprávy. Řídí se zásadou solidaritnosti. Poslední funkcí veřejných financí je stabilizační funkce. Ta ovlivňuje ekonomický cyklus, tvoří, rozděluje a využívá peněžní fondy pro stabilizaci ekonomiky (7).

1.3 Veřejné rozpočty

Soustava veřejných rozpočtů obsahuje státní rozpočet, rozpočty územních samospráv, kterými jsou obce a kraje, rozpočty pojišťoven, mimorozpočtových fondů, veřejných vysokých škol, příspěvkových organizací, a dalších veřejných institucí. Státní rozpočet, a vše s ním spojené, má na starosti Ministerstvo financí. To monitoruje hospodaření územních samosprávných celků (7).

1.4 Veřejná správa

Veřejná správa spravuje veřejné věci či záležitosti, proto při svých rozhodnutích musí brát v úvahu názory a potřeby veřejnosti. Využívá přitom veřejných prostředků, a je kontrolována prostřednictvím veřejné kontroly (4, str. 26). Veřejnou správu lze chápat jako systém, který je tvořen dvěma podsystemy. První z nich představuje státní správa, a druhým je veřejná samospráva (2, str. 11).

1.4.1 Státní správa

Státní správu vykonává stát prostřednictvím různých orgánů a institucí, a to buď přímo nebo zprostředkovaně územní samosprávou (3, str. 34). Státní správa je řízena ústřední vládou, která je nejvyšším orgánem se všeobecnou působností. V oblasti správy kontroluje, koordinuje a sjednocuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, jako je Český statistický úřad nebo Český katastrální úřad. Důležitým rysem státní správy je jednotná úprava výkonu pro celé území státu, která je dána zákonem. Charakteristickým rysem je omezená autonomie rozhodování a podřízenost nižších orgánů státní správy vyšším orgánům (2, str. 24).

1.4.2 Veřejná samospráva

Veřejná samospráva je výsledkem delegování správy na jiné, nestátní subjekty. Samospráva je oprávněna k tomu, vykonávat své záležitosti samostatně, vlastním jménem a vlastními prostředky, na základě předpisů, které stanoví zákon (2, str. 11).

Veřejná samospráva se dělí na územní samosprávu, která zastupuje zájmy určitého území, a na zájmovou samosprávu, která zastupuje zájmy osob, které jsou spojené určitými společnými zájmy (2, str. 11).

1.4.3 Územní samospráva

Územní samospráva, na základě samostatné působnosti, vykonává veřejnou správu v obcích a krajích (2, str. 12).

Obce a kraje jsou územně samosprávnými celky, nejsou si navzájem nadřízené ani podřízené. Každý z těchto subjektů má své kompetence, do kterých mu jiný územní celek nesmí zasahovat. Tyto kompetence jsou dány ústavou a zákony (2, str. 27).

Územní samospráva by měla vytvářet vhodné podmínky pro sociálně ekonomický rozvoj konkrétního území. Její povinností je zabezpečit veřejné statky a služby pro občany svojí obce (2, str. 17).

1.4.4 Zájmová samospráva

Zájmová samospráva představuje profesní komory s povinným členstvím, komory s nepovinným členstvím a vysokoškolskou samosprávu. Důležitou složkou právního základu zájmové samosprávy je možnost regulovat svými stanovenými předpisy chování členů samosprávného společenství. Charakteristickým rysem zájmové samosprávy je právní subjektivita, to znamená, že může vydat například vlastní předpisy. Jsou zřizovány zákonem, s výjimkou soukromých vysokých škol, a hospodaří s vlastním majetkem (21).

1.5 Obec

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích § 1 je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvořící územní celek vymezený hranicí území obce (1, § 1).

Dle § 2 tohoto zákona je obec veřejnoprávní organizací, která má vlastní majetek, se kterým hospodaří dle vlastního rozpočtu. V právních vztazích vystupuje obec vlastním jménem a nese zodpovědnost, která jí z těchto vztahů vyplývá (1, § 2).

Obec se nachází na municipální úrovni územní samosprávy. Je základním stupněm územní samosprávy, a je ze zákona vybavena kompetencemi, pravomocemi a odpovědností, které využívá při zajišťování úkolů, které jsou svěřeny ústavou a zákony (3, str. 47).

1.5.1 Samostatná působnost obce

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích § 35 se obec stará o své záležitosti v rámci samostatné působnosti. Do této působnosti patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občana. Obec vytváří podmínky pro rozvoj obce a uspokojování potřeb svých občanů v rámci potřeby bydlení, dopravy, ochrany zdraví, vzdělávání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Při výkonu samostatné působnosti je obec povinna se řídit při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem, a v ostatních záležitostech jinými právními předpisy vydanými na základě zákona (1, § 35).

Samostatná působnost obce představuje decentralizaci veřejné správy. To znamená, že vyšší složky systému, jako například stát, delegují pravomoc ve výkonu veřejné správy, a tím i odpovědnost těchto vyšších složek na nižší složky systému, tedy na obce či kraje (2, str. 27).

1.5.2 Přenesená působnost obce

Přenesenou působností obce se rozumí výkon státní správy, kterou stát přenesl na obce, jejíž rozsah je určen zákony. Na plnění úkolů v přenesené působnosti obdrží obec od státu finanční příspěvek (6).

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích rozlišuje tři typy obcí z hlediska rozsahu výkonu svěřené státní správy (2, § 61):

- základní rozsah,
- rozsah pověřeného úřadu,
- rozsah úřadu obce s rozšířenou působností.

Do základního rozsahu výkonu svěřené státní správy patří evidence obyvatel obce, zabezpečení ochrany veřejného pořádku a zajištění voleb v obci. Rozsah pověřeného úřadu zajišťuje činnosti matriky a stavebního úřadu pro ostatní obce v okolí na základě dohody. Do rozsahu úřadu obce s rozšířenou působností patří činnost živnostenského úřadu, vydávání osobních dokladů, řidičských průkazů, cestovních pasů a registr motorových vozidel. Obec vykonává státní správu, která jí byla svěřena zákonem, pro správní obvod, který k ní náleží. Při výkonu státní správy jsou obce i kraje povinny řídit se usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů (6).

Přenesená působnost obce představuje dekoncentraci veřejné správy. Jde tedy o rozdělení úkolů v rámci jedné organizační struktury mezi více orgánů. Výkon veřejné správy je rozdělen na více nižších nebo vedle sebe stojících organizačních jednotek v rámci určitého hierarchicky uspořádaného organizačního systému (2, str. 27).

1.5.3 Finanční hospodaření obce

Finanční hospodaření obce, jakožto územně samosprávného celku, se dle § 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů řídí sestaveným rozpočtem a střednědobým výhledem rozpočtu. V rozpočtu územně samostatného celku se uplatňuje jednotné třídění příjmů, výdajů a financujících položek rozpočtu (8, § 2). Hospodaření obce závisí na struktuře majetku, dotacích a daních (5, str. 7).

Hospodaření územní samosprávy musí koordinovat stát, který ovlivňuje její hospodaření fiskálními pravidly, která jsou dána zákonem (3, str. 205).

Obce jsou, dle § 3 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, veřejnými institucemi. „*Obce jsou povinny dodržovat při výkonu své činnosti pravidla transparentnosti, účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti nakládání s veřejnými financemi.*“ (5, str. 7).

Obec se snaží o to, aby se dluh sektoru veřejných institucí vyvíjel tak, aby nenarušoval dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí. Musí tedy hospodařit tak, aby výše dluhu nepřevýšila k rozvahovému dni 60 % průměru celkového příjmu této obce za poslední čtyři rozpočtové roky. Pokud dluh obce 60% hranici průměrného příjmu za poslední čtyři rozpočtové roky převýší, je obec povinna v následujícím kalendářním roce dluh snížit alespoň o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % svých příjmů za poslední čtyři rozpočtové roky. Pokud obec nesníží svůj dluh k následujícímu rozvahovému dni, může se stát, že Ministerstvo financí v následujícím kalendářním roce rozhodne o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní (5, str. 7).

Územně samosprávné celky hospodaří na základě územního rozpočtu (3, str. 211).

1.5.4 Rozpočet územně samosprávných celků

Rozpočet je nejdůležitějším nástrojem finančního řízení obcí a krajů. Rozpočet daného území je nástrojem, který by měl prosazovat zájmy tohoto území, nástrojem

k financování politických programů, nástrojem sloužícím k realizaci ekonomického a sociálního rozvoje obce, a v neposlední řadě nástrojem k prosazování zájmů obyvatelstva žijícího na území dané obce (5, str. 7).

„Při zpracování ročního rozpočtu se vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu.“
(8, § 4).

Rozpočet je bilancí, která vyrovnává příjmy a výdaje za rozpočtové období, které jsou shodné s rozpočtovým obdobím soustavy veřejných rozpočtů v dané zemi. Rozpočtový rok je shodný s kalendářním rokem. Rozpočet plní funkci finančního plánu, který by měl zajišťovat solventnost obce (2, str. 51).

Rozpočet je sestavován zpravidla jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový, ale pouze v případě, že některé příjmy daného roku budou určeny k využití až v nadcházejících letech, nebo pokud jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z předcházejících let. Rozpočet může být schválen i jako schodkový, ale jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z předcházejících let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, návratnou finanční výpomocí, úvěrem nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku (4, str. 101).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v § 4 uvádí, že pokud je zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku kladný, převede se tento zůstatek k využití do nadcházejícího roku ke krytí rozpočtových výdajů, nebo se převede do rozpočtových fondů. Pokud dojde ke vzniku schodku finančních prostředků, uhradí se tato ztráta z finančních prostředků let minulých nebo se uhradí z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech (8, § 4).

Rozpočty územně samosprávných celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, v nichž jsou soustředěny příjmy, které obec získá jejich přerozdělením v rozpočtové soustavě, a příjmy, které jsou generovány vlastní činností obce. Územní rozpočet je používán a rozdělován stejně jako ostatní veřejné rozpočty, využívá se nenávratného, nedobrovolného a neekvivalentního způsobu financování (4, str. 101).

Rozpočet obsahuje příjmy, výdaje, ostatní peněžní operace, jakož i tvorbu a použití peněžních fondů. Podnikatelská činnost územně samosprávného celku je sledována mimo tyto rozpočtové příjmy a výdaje (4, str. 101).

Rozpočet je zpracováván v třídění dle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou, kterou je aktuálně vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě (3, str. 119).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v § 20 uvádí, že všechny nevyužité peněžní prostředky územně samosprávného celku nepropadají a přesouvají se do dalšího rozpočtového roku. Jejich účelovost přitom zůstane zachována. Výjimkou jsou nevyužité časové a účelové dotace nebo příspěvky, které musí být po skončení rozpočtového roku vyúčtovány, a nemohou být z tohoto důvodu přesunuty do dalšího roku (8, § 20).

1.5.5 Střednědobý výhled rozpočtu

Střednědobý výhled rozpočtu se využívá pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodaření dané obce. Umožňuje obcím uvažovat o svých finančních zdrojích a potřebách v delším časovém úseku, než je jeden kalendářní rok. To je důležité zejména pro investiční plánování a analýzu možností využívání návratných finančních prostředků pro jejich financování. Bývá sestavován na 2 až 5 let. Organizace si může sama zvolit, na kolik let bude střednědobý výhled rozpočtu sestavovat (2, str. 67).

Dle § 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů obsahuje střednědobý výhled rozpočtu souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů (8, § 3).

Obec si může zvolit míru podrobnosti členění střednědobého výhledu rozpočtu. Bývá sestavován alespoň ve 4 základních ukazatelích, kterými jsou: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Střednědobý výhled rozpočtu si mohou obce zpracovat mnohem podrobněji, než jen v těchto 4 ukazatelích (2, str. 67).

Obec je povinna střednědobý výhled rozpočtu zveřejnit na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dní před dnem, kdy má být zahájeno jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Jeho zveřejnění musí trvat až do doby, kdy bude schválen. Poté musí být do 30 dnů od jeho schválení zveřejněn na internetových stránkách a na úřední desce obce, kde musí zůstat až do okamžiku zveřejnění nového znění střednědobého výhledu rozpočtu (5, str. 8).

Pokud obec nesestaví střednědobý výhled rozpočtu, jedná se dle zákona o správní delikt, za který může krajský úřad obci uložit pokutu (2, str. 66).

1.5.6 Postup zpracování střednědobého výhledu rozpočtu

V první řadě musí být zpracována analýza hospodaření územně samosprávného celku za minimálně 2 až 3 uplynulé roky. Druhým krokem je rozdělení analyzovaných dat na běžné a kapitálové příjmy i výdaje. Běžné položky se poté dále člení na pravidelně opakující se a nahodilé. Třetím krokem je přiřazení hodnot do střednědobého výhledu rozpočtu na základě střednědobého výhledu státu. Posledním krokem je výsledování určité závislosti z analýzy běžných příjmů a výdajů, na jejichž základě lze jednotlivým položkám přiřadit, dle vývoje, koeficienty pro další roky (2, str. 67).

Zpracováním střednědobého výhledu rozpočtu získá územně samosprávný celek výrazné zkvalitnění řízení hospodaření, odvrácení hrozby možného pře úvěrování, a tím stabilní finanční situaci, rychlou orientaci ve finančních možnostech a usnadnění projednávání úvěrů s peněžními ústavy (2, str. 67).

Zpracování střednědobého výhledu rozpočtu umožňuje obci či kraji vylepšit a zjednodušit zpracování rozpočtu běžného roku, zlepšit přehled o možnostech hospodaření subjektu v dalších letech a o využití návratného způsobu financování, umožňuje koncepční a plánovité financování běžných i investičních potřeb a dlouhodobý komplexní pohled na výsledek hospodaření a finanční situaci (2, str. 67).

Roční rozpočet není striktně vázán na údaje, které obec schválila ve střednědobém výhledu rozpočtu, ten pouze prognózuje hospodaření obce ve zjednodušené podobě (5, str. 8).

1.6 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces lze chápat jako nástroj k zabezpečení a financování politiky obce. Stejně tak ho lze chápat jako nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce (2, str. 51). Rozpočtový proces představuje činnost orgánů, spojenou se sestavením návrhu územního rozpočtu, s jeho schválením, realizací během rozpočtového období, kontrolou jeho plnění s následným sestavením a schválením závěrečné bilance hospodaření (3, str. 212).

Při sestavování a schvalování rozpočtu se územně samosprávný celek musí řídit zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (3, str. 118).

1.6.1 Etapy rozpočtového procesu

Rozpočtový proces je rozdělen na několik etap, aby byla zajištěna jeho správnost. Jednotlivé etapy rozpočtového procesu jsou obdobně využívány v celé rozpočtové soustavě (3, str. 213).

Sestavení návrhu územního rozpočtu

Návrh rozpočtu sestavuje výkonný orgán územně samosprávného celku, ve většině případů ho sestavuje finanční výbor. Podkladem pro návrh rozpočtu je střednědobý výhled rozpočtu, který musí být podrobně zpracován. Sestavení rozpočtu musí navazovat na údaje z rozpisu platného státního rozpočtu. Rozpočet musí odrážet vazby na rozpočty krajů, svazků obcí a podobně. Návrh by měl vycházet z analýzy hospodaření za nejméně předchozí dva roky (2, str. 63).

Návrh rozpočtu musí být zveřejněn nejpozději 15 dnů před zahájením jeho projednání na zasedání zastupitelstva obce či kraje na internetových stránkách nebo na úřední desce. Zveřejnění návrhu musí trvat až do zveřejnění schváleného rozpočtu (4, str. 119).

Projednání a schválení návrhu rozpočtu

Dle § 11 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů projednávají a schvalují návrh rozpočtu poradní i volené orgány územně samosprávného celku (8, § 11).

V případě, že před 1. lednem rozpočtového roku nebude schválen rozpočet obce, musí obec až do schválení rozpočtu hospodařit na základě rozpočtového provizoria. To slouží k tomu, aby nedošlo k narušení plynulosti hospodaření obce, a dále subjektů, které jsou na rozpočtu obce závislé. Pravidla rozpočtového provizoria stanovuje zastupitelstvo obce, a musí být také povinně zveřejněna (9).

Pokud byl návrh schválen, je nutné udělat rozpis rozpočtu podle podrobné rozpočtové skladby, aby bylo možné posoudit finanční hospodaření a provést jeho průběžnou kontrolu (4, str. 119).

Plnění územního rozpočtu

Při plnění územního rozpočtu platí časová omezenost použití finančních prostředků. Do plnění rozpočtu jsou zahrnuty pouze příjmy, které byly uskutečněny v daném kalendářním roce, a do plnění výdajů je zahrnuto čerpání prostředků, které proběhlo v témže kalendářním roce. Pro zařazení příjmu či výdaje do plnění rozpočtu je klíčové datum připsání či odepsání prostředků na bankovních účtech (5, str. 17).

Kontrola plnění rozpočtu

Za plnění rozpočtu jsou odpovědné orgány obce. Ty průběžně kontrolují plnění rozpočtu a vyhotovují zprávu o jeho plnění. Aby mohla kontrola probíhat, je potřeba, aby zastupitelstvo obce zřídilo kontrolní orgány, jimiž jsou finanční a kontrolní výbor (5, str. 20).

„Obce uskutečňují své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a provádějí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření po celý rozpočtový rok.“ (5, str. 20).

Dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě § 9 obce zajišťují výkon finanční kontroly vytvořenými kontrolními orgány, která musí probíhat alespoň jedenkrát ročně (10, § 9). Zejména se zaměřují na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky při jejich vynakládání na veřejné výdaje (5, str. 20).

Jsou rozlišovány tři typy kontroly, a to (5, str. 21):

- předběžná kontrola,
- průběžná kontrola,
- následná kontrola.

Cílem předběžné kontroly je zajistit, aby nedošlo k tomu, že nebude zajištěno rozpočtové krytí předpokládaného výdaje. Za tuto skutečnost zodpovídá pověřený správce rozpočtu. Průběžná kontrola je zaměřena na dodržování stanovených podmínek a postupů při uskutečňování, vypořádání a vyúčtování schválených operací. V průběhu následné kontroly je kontrolováno, zda údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků. Kontroluje, zda tyto údaje odpovídají skutečností rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů, výdajů a nakládání s veřejnými prostředky, zda jsou přezkoumávané operace v souladu

s právními předpisy, schváleným rozpočtem, programy, projekty a uzavřenými smlouvami (5, str. 21).

Sestavení přehledu o skutečném vývoji plnění rozpočtu, přezkum hospodaření

Po ukončení kalendářního roku, musí být veškeré údaje o ročním hospodaření územně samosprávného celku souhrnně zpracovány do závěrečného účtu. Závěrečný účet obsahuje údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění dle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem, údaje o tvorbě a použití fondů v podrobném členění. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a jiným rozpočtům, dále také k hospodaření dalších osob (4, str. 121).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v § 17 uvádí, že je územně samosprávný celek povinen, nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Zpráva o výsledku přezkumu hospodaření je součástí závěrečného účtu (8, § 17).

Přezkoumání hospodaření obcí upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. Zkoumány jsou údaje související s ročním hospodařením obce, tvořící součást závěrečného účtu (4, str. 121).

Těmito údaji jsou (4, str. 121):

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu, včetně peněžních operací, které se týkají rozpočtových prostředků,
- finanční operace, které se týkají tvorby a použití peněžních fondů,
- náklady a výnosy podnikatelské činnosti obce,
- peněžní operace, které se týkají sdružených prostředků, které jsou vynakládány na základě smlouvy mezi více územními samosprávnými celky,
- finanční operace, které se týkají cizích zdrojů,
- hospodaření a nakládání s poskytnutými prostředky od Národního fondu,
- vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, obcí, státnímu fondu, jiným rozpočtům a dalším osobám.

Dle § 2 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí je předmětem přezkoumání také (11, § 2):

- nakládání a hospodaření s majetkem obce,
- nakládání a hospodaření s majetkem státu,
- zadávání a uskutečňování veřejných zakázek,
- stav pohledávek a závazků, včetně nakládání s nimi,
- ručení za závazky fyzických a právnických osob,
- zastavování movitých a nemovitých věci ve prospěch třetích osob,
- zřizování věcných břemen k majetku obce,
- účetnictví vedené obcí.

Závěrečný účet projednává a schvaluje zastupitelstvo obce nejpozději do 30. června nadcházejícího roku (5, str. 21).

Obce mají povinnost požádat o přezkum svého hospodaření krajský úřad nejpozději do 30. června kalendářního roku, nebo musí příslušnému úřadu oznámit, že se rozhodly přezkoumání zadat auditorovi či auditorské společnosti (4, str. 123).

Územní samosprávný celek má povinnost zveřejnit návrh závěrečného účtu, včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření, na svých internetových stránkách i na úřední desce, nejpozději 15 dnů přede dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva tohoto územního samosprávného celku. Návrh musí být dostupný na internetových stránkách a úřední desce až do doby zveřejnění nově schváleného závěrečného účtu (5, str. 23).

1.6.2 Zásady tvorby rozpočtů

Během rozpočtového procesu je nutno dodržovat rozpočtové zásady, které jsou platné v celé rozpočtové soustavě. Těmito zásadami jsou (3, str. 213):

- každoroční sestavování,
- reálnost a pravdivost,
- úplnost a jednotnost,
- dlouhodobá vyrovnanost,
- hospodárnost a efektivnost,

- finanční kontrola,
- účetní audit,
- informovanost o hospodaření obce.

1.6.3 Změny v rozpočtu

Schválený rozpočet má jasně vymezené příjmy a výdaje na konkrétních paragrafech a položkách. Žádný územně samosprávný celek není schopný předvídat tyto příjmy ani výdaje tak, aby nedošlo v průběhu rozpočtového roku k přesunu peněžních prostředků z paragrafů a položek, které byly schváleny. Může se stát, že obec či kraj bude potřebovat některé paragrafy či položky navýšit, nebo naopak bude vědět, že finanční prostředky na schválených paragrafech a položkách nebude schopna dočerpat (17).

Dle § 16 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů může být rozpočet po jeho schválení změněn v případě organizační změny, změny právních předpisů, které ovlivňují výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů, nebo v případě změny působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (8, § 16).

Změny v rozpočtu se provádějí pomocí rozpočtových opatření. Ty jsou evidovány dle časové posloupnosti a jsou schvalovány průběžně (18).

„Rozpočtovým opatřením je přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů.“ (8, § 16).

Dle § 16 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů může být dále rozpočtovým opatřením použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu. V poslední řadě se rozpočtovým opatřením rozumí vázání rozpočtových výdajů, pokud je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů. Tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje (8, § 16).

Změny v rozpočtu musí být schváleny zastupitelstvem obce, pokud nejsou stanoveny kompetence radě obce. Pokud není rada obce zřízena, jsou kompetence stanoveny starostovi obce a obecnímu úřadu na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem. Není vhodné, aby zastupitelstvo přenechalo rozhodování o změnách rozpočtu radě nebo

starostovi bez jakéhokoliv omezení, ačkoliv ani tato úprava by nebyla v rozporu se zákonem. Rozpočtové opatření musí obec či kraj zveřejnit nejpozději do 30 dnů ode dne jeho schválení po dobu schváleného rozpočtu, ke kterému se vztahuje (5, str. 20).

1.6.4 Rozpočtová skladba

„Rozpočtová skladba třídí příjmy, výdaje a financující položky do jednotek třídění příjmů a výdajů, kterými jsou povinny organizační složky státu a právnické osoby označovat své rozpočtované i skutečné příjmy a výdaje.“ (14, § 2).

Základním legislativním dokumentem k rozpočtové skladbě je vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě. Rozpočtová skladba zabezpečuje jednotnost a přehlednost rozpočtů, umožňuje analyzovat příjmy a výdaje, a dále srovnávat tyto údaje mezi jednotlivými obcemi. Všechny názvy uvedené v rozpočtové skladbě jsou závazné, a nelze je za žádných okolností měnit ani upravovat (19).

Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě stanovuje jednotné třídění příjmů a výdajů, které se uplatňuje (15, str. 40):

- v rozpočtech organizačních jednotek státu,
- při sledování plnění státního rozpočtu,
- při sledování tvorby a čerpání rezervního fondu organizačních jednotek státu,
- v rozpočtech státních fondů,
- při pohybech na účtech státních finančních aktiv,
- při pohybech na účtech pro řízení státního dluhu,
- při plánovaných a skutečných pohybech na účtech rozpočtů i ostatních peněžních fondů.

Každý příjem a výdaj musí být zaříděn na nejnižší jednotky jednotlivých třídění, a to na kapitoly, položky, paragrafy, záznamové jednotky, podkladové jednotky, prostorové jednotky, nástroje, dílčí průřezové ukazatele, akce, účely, množiny či podmnožiny a účelové znaky (15, str. 40).

Rozpočtová skladba využívá čtyři základní druhy třídění příjmů a výdajů, a to (2, str. 101):

- kapitolní,
- druhové,

- odvětvové,
- konsolidační.

Kapitolní třídění není, pro rozpočty územně samosprávných celků, povinné (2, str. 101).

Druhové třídění se týká všech peněžních operací, které je třídí do třech základních okruhů, a to na příjmy, výdaje a financování. Druhové třídění využívá systematických kódů, které jsou přiřazovány jednotlivým peněžním transakcím. Využívá čtyřmístného kódu, v němž první číslo značí třídu, druhé seskupení položek, třetí číslo označuje podseskupení položek, a poslední číslo značí položku. Tento kód umožňuje v místních rozpočtech zjistit, o jaký typ finanční transakce se jedná, zda šlo o příjem či výdaj (2, str. 102).

Odvětvové třídění využívá také čtyřmístného kódu. První číslice v kódu značí skupinu, druhé oddíl, třetí pododdíl a čtvrté paragraf. Tento kód udává odvětví, do kterého daný výdaj směřuje, či odkud přichází příjem (12, str. 40).

Konsolidační třídění třídí výdaje vynakládané uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů, na které se vztahuje vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě, a příjmy vznikající uvnitř této soustavy, a to v případě, že skutečnost, že jde o tyto příjmy a výdaje, není již vyjádřena v třídění druhovém. Příjmy a výdaje jsou tříděny dle stupňů konsolidace. Stupněm konsolidace se rozumí okruh veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů, mezi nimiž probíhají finanční převody, které představují na jedné straně výdaje těchto rozpočtů a fondů, a na druhé straně jejich příjmy (15, str. 42).

1.6.5 Mimorozpočtové fondy

Součástí celého finančního systému na úrovni územní samosprávy je tedy územní rozpočet na daný rozpočtový rok, a také to mohou být mimorozpočtové fondy, které se dělí na účelové a neúčelové (12, str. 33).

Účelové fondy jsou součástí finančního systému územní samosprávy za předpokladu, že jejich používání umožňují pravidla hospodaření, a jsou zřizovány za účelem zajištění dlouhodobé stability financování určité potřeby prostřednictvím účelově vymezených výdajů s přímou vazbou na rozpočtově určené příjmy. Dalším kritériem pro to, aby mohly

být účelové fondy součástí finančního systému územní samosprávy je hospodaření s veřejnými prostředky, a také musí mít fond finanční vztah k územnímu rozpočtu. Čím více je utvářeno účelových fondů, tím více dochází k dělení omezených veřejných příjmů uvnitř finančního systému obce. Peněžní prostředky tedy v některých mimorozpočtových fondech stačí na pokrytí potřeby, v jiných ale stačit nemusí. Velký počet účelových mimorozpočtových fondů se nedoporučuje (3, str. 230).

Jednou z výhod mimorozpočtových fondů je ta, že nevyužité peněžní prostředky na konci rozpočtového období nepropadají, ale převádějí se do následujícího rozpočtového roku (2, str. 68).

1.7 Struktura územního rozpočtu

Ve většině územně samosprávných celků bývá sestavován běžný a kapitálový rozpočet, avšak v České republice to není povinností (2, str. 66).

Běžný rozpočet je bilance běžných příjmů a běžných výdajů, které se ve většině případů každoročně opakují, a které se vztahují k danému rozpočtovému roku. Běžnými příjmy jsou financovány provozní potřeby prostřednictvím provozních výdajů (2, str. 61).

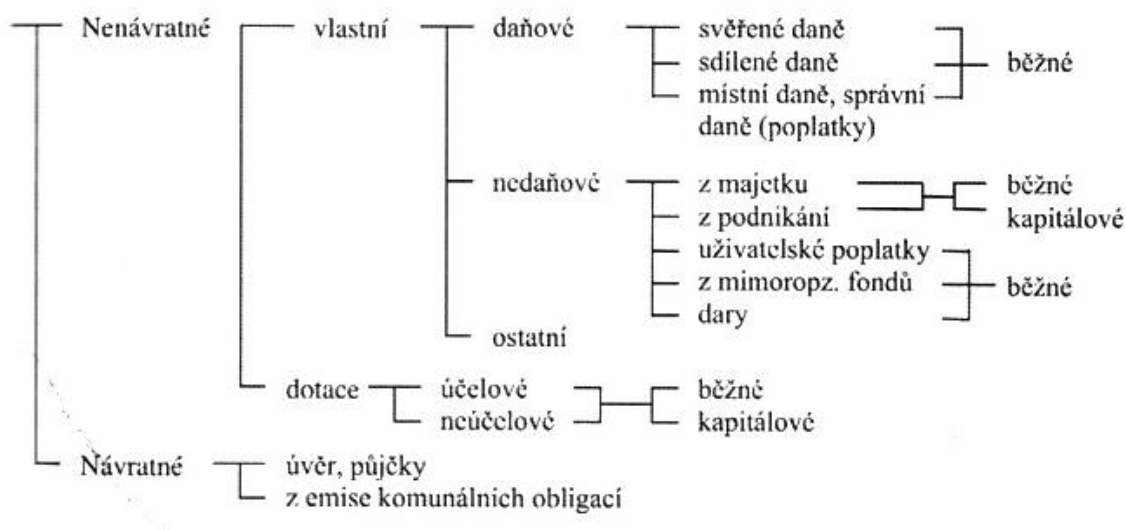
Kapitálový rozpočet je takový rozpočet, v němž jsou zachycovány příjmy, které se vztahují k financování investičních potřeb, které přesahují období jednoho rozpočtového roku. Tyto příjmy i výdaje jsou jednorázové a neopakovatelné. Kapitálový rozpočet má sloužit ke kumulaci zdrojů na získávání dlouhodobých aktiv, protože výdaje na investiční projekty jsou vysoké (2, str. 61).

1.7.1 Příjmy územních rozpočtů

Příjmy územních rozpočtů jsou různé, největší podíl na celkových příjmech tvoří daňové příjmy. Lze je třídit z mnoha hledisek. Závazně jsou příjmy tříděny na základě platné rozpočtové skladby. Významné je třídění příjmu na běžné a kapitálové. Příjmy územních rozpočtů by měly být dostatečně výnosné, aby umožnily dosáhnout požadované míry finanční soběstačnosti jednotlivých obcí a regionů. Měly by být, pokud možno, rovnoměrně rozděleny, jak z hlediska prostorového, tak časového, a tím umožnily zabezpečovat veřejné statky. Příjmy by měly být plánovatelné, a to v krátkodobém,

střednědobém i dlouhodobém horizontu a administrativně nenáročné na správu i výběr (3, str. 238).

Nejdůležitějším zdrojem financování potřeb veřejného sektoru jsou nenávratné příjmy územních rozpočtů. Ty představují finanční vztahy tvorby územních rozpočtů na principu nenávratnosti, neekvivalentnosti a nedobrovolnosti. V běžném rozpočtovém hospodaření bývají rozpočtovým omezením (3, str. 238).

Obrázek 1: Příjmy územních rozpočtů

(Zdroj: 3, str. 241)

1.7.2 Příjmy běžného rozpočtu

Příjmy běžného rozpočtu lze rozdělit dle jejich charakteru na daňové a nedaňové. Dále dle jejich původu, na vlastní příjmy a příjmy z přerozdělovacího procesu, jimiž jsou návratné a nenávratné transfery (3, str. 239).

Daňové příjmy jsou nenávratnými příjmy. Jedná se o svěšené a sdílené daně, místní poplatky a správní poplatky (12, str. 63).

Dle § 4 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům jsou za daňové příjmy rozpočtů obcí považovány výnosy daně z nemovitých věcí a podílů z celostátního hrubého výnosu daní, kterými jsou daň z přidané hodnoty, daň z příjmu fyzických a právnických osob, zálohová daň (13, § 4). U těchto druhů daní je v zákoně o rozpočtovém určení uveden přesný procentuální podíl, který z jejich výběru připadá dané obci (12, str. 64).

O zavedení místních poplatků rozhoduje každá obec sama. Jedná se o poplatky za psa, za užívání veřejného prostranství, za povolení k vjezdu motorových vozidel do vybraných míst obce, za provozování herních automatů nebo za využívání komunálního odpadu (12, str. 64).

Nedaňové příjmy jsou všechny ostatní příjmy. Některé mohou být stanoveny zákonem, jako pokuty za znečišťování životního prostředí. Dále se jedná o uživatelské poplatky za služby, příjmy z pronájmu majetku, příjmy od vlastních neziskových organizací, pokuty či příjmy ze sbírek a darů (2, str. 61).

Vlastní příjmy, za ty jsou považovány místní daně na úrovni regionů a regionálních daní, ze svěřených daní se jedná o daň z nemovitých věcí, sdílené daně, správní poplatky za úkony, které územní samospráva vykonává v rámci přenesené působnosti, vlastní nedaňové příjmy, těmi jsou příjmy z pronájmu majetku obce, příjmy z podnikání obce, uživatelské poplatky (3, str. 239).

Nenávratné transfery, kterými jsou dotace z rozpočtové soustavy a příjmy od jiných subjektů. Cílem poskytnutí dotací je snížení meziregionálních rozdílů, a zabránění vzniku bohatých a chudých regionů. Jedním z dalších důvodů je podpora poskytování konkrétních statků, ze kterých mají užitek i občané jiných obcí (12, str. 37).

Dotace bývají do územních rozpočtů poskytovány jako účelové či neúčelové. Dotace jsou poskytovány na financování běžných a pravidelně se opakujících potřeb obcí či krajů v rozpočtovém období. Běžné neinvestiční účelové dotace jsou vždy poskytovány na konkrétní účel, a po ukončení rozpočtového období musí dojít k jejich vyúčtování, a nevyčerpaná část musí být vrácena zpět do státního rozpočtu. Nejčastěji jsou tyto dotace poskytovány na financování vzdělání, zabezpečení bezpečnosti či na financování záchranné služby. Neúčelové dotace nejsou vázány na konkrétní účel. Jejich poskytování se snaží o posílení pravomoci a odpovědnosti orgánů územní samosprávy za jejich hospodaření. Obce a kraje je mohou využívat dle vlastního uvážení (3, str. 265).

Návratné transfery neboli dluhové příjmy obce, jsou transfery od bankovního sektoru, jako krátkodobé provozní a překlenovací úvěry. Jejich inkasování zatěžuje výdajovou stránku rozpočtu úroky. Využití těchto návratných zdrojů by mělo být omezeno pouze na financování investičních aktivit, u kterých se předpokládá generování výnosu v budoucnu. Je nutné se vyhnout jejich využití na krytí běžně vynakládaných výdajů (12, str. 66).

1.7.3 Příjmy kapitálového rozpočtu

Příjmy kapitálového rozpočtu jsou příjmy jednorázového charakteru, druhově se zpravidla neopakují. Příkladem je účelová investiční dotace na konkrétní investici. Bývají účelové a jejich využití tkví ve financování dlouhodobých potřeb, nejčastěji na pořízení investic v místním a regionálním veřejném sektoru, čímž navýší nabídku veřejných statků. Kapitálové příjmy je možné členit na příjmy vlastní a příjmy z přerozdělovacího procesu, kterými jsou návratné a nenávratné transfery (3, str. 240).

Vlastní příjmy jsou například příjmy z prodeje nepotřebného majetku, cenných papírů, které byly nakoupeny v minulosti či z majetkových podílů (2, str. 106).

Nenávratné transfery jsou investiční dotace ze státního rozpočtu poskytované na financování konkrétní investice. Dále příjmy od jiných subjektů jako je sdružování prostředků na financování společné investice a dary na pořízení investice. Je možné do této podskupiny zahrnout i finanční prostředky z fondů Evropské Unie, které jsou poskytovány na financování rozvojových projektů (3, str. 240).

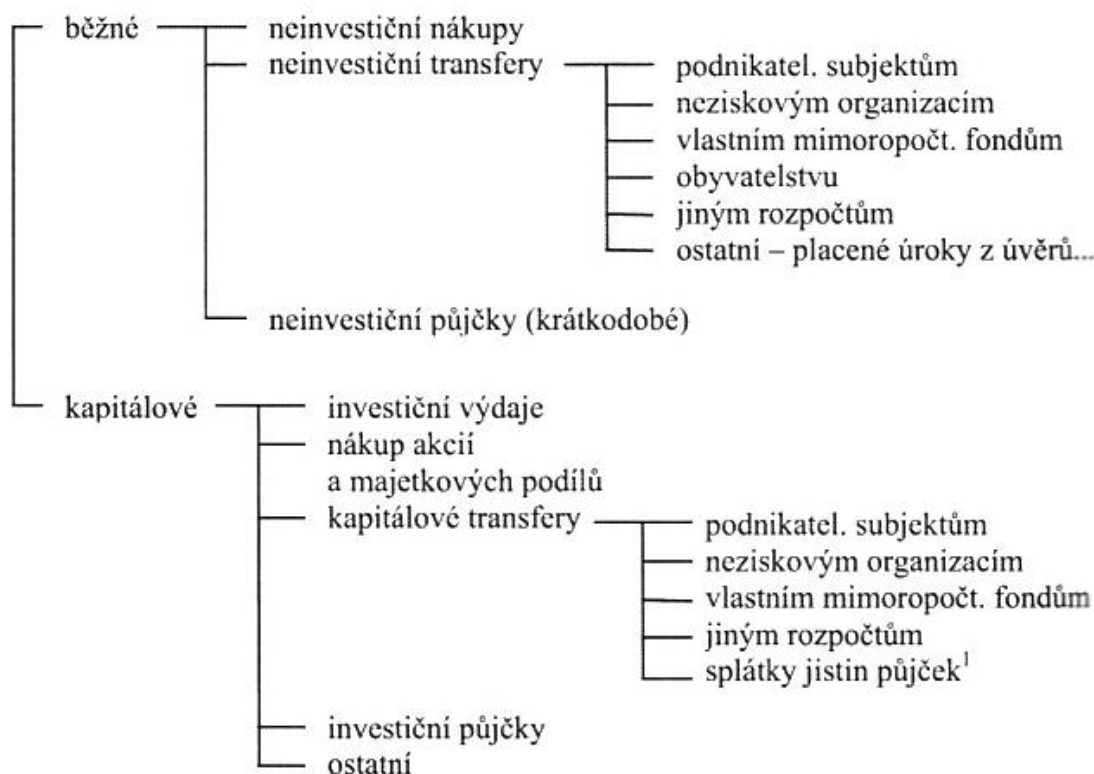
Návratné transfery jsou příjmy z emise municipálních cenných papírů nebo dlouhodobé investiční úvěry od peněžních ústavů na financování investic (3, str. 240).

1.7.4 Výdaje územních rozpočtů

Výdaje územních rozpočtů jsou určeny k financování potřeb místního i regionálního veřejného sektoru. Obce a kraje zabezpečují veřejné statky a služby nejen pro své vlastní potřeby, ale i v rámci delegované pravomoci a odpovědnosti za jejich zajištění ve veřejném sektoru. Povaha a druh těchto zajišťovaných statků určuje objem a strukturu výdajů územních rozpočtů. Objem výdajů územních rozpočtů každým rokem narůstá. Rozsah výdajů ovlivňuje rozpočtové omezení ze strany příjmů, taktéž rozsah odpovědnosti a pravomoci obcí i krajů za zabezpečení veřejných statků a služeb. Základním členěním výdajů územních rozpočtů je členění, stejné jako u příjmů, na běžné a kapitálové (2, str. 192).

Podrobné členění výdajů z různých hledisek zajišťuje závazná rozpočtová skladba, a to členění na druhové a odvětvové výdaje. Dalším významným členěním je hledisko ekonomické, které dělí výdaje, stejně jako u příjmů, na běžné a kapitálové. Hledisko rozpočtového plánování dělí výdaje na plánované a neplánované. Hledisko funkcí

veřejných financí dělí výdaje na alokační, redistribuční a stabilizační. Hledisko dle charakteru infrastruktury, dělí výdaje na ekonomické a sociální (2, str. 194).

Obrázek 2: Výdaje územních rozpočtů

(Zdroj: 3, str. 282)

1.7.5 Druhové a odvětvové členění výdajů

Podrobné členění běžných a kapitálových výdajů, dle rozpočtové skladby, upravuje rozpočtová skladba (3, str. 279).

Druhové členění výdajů

Pro územně samosprávné celky je závazné druhové členění výdajů, které je třídí na běžné a kapitálové. Běžné výdaje se nacházejí v účtové třídě 5. Ta člení neinvestiční výdaje na výdaje na platy, neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům, veřejnoprávním subjektům a neziskovým organizacím, obyvatelstvu, neinvestiční transfery do zahraničí, neinvestiční půjčené prostředky a neinvestiční převody Národnímu fondu (2, str. 195). V účtové třídě 6 se nacházejí kapitálové výdaje. Tato třída člení investiční výdaje na investiční nákupy, nákup akcií a majetkových podílů, investiční transfery, investiční půjčené prostředky a investiční převody Národnímu fondu (2, str. 195).

Odvětvové členění výdajů

Odvětvové členění výdajů je srozumitelnější, a lépe popisuje strukturu výdajů územních rozpočtů. Toto členění rozděluje výdaje do 6 skupin. Těmito skupinami jsou (2, str. 196):

- zemědělství, lesní hospodářství a rybářství,
- průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
- služby pro obyvatelstvo,
- sociální věci a politika zaměstnanosti,
- bezpečnost státu a právní ochrana,
- všeobecná veřejná správa a služby.

1.7.6 Výdaje běžného a kapitálového rozpočtu

Členění výdajů z ekonomického hlediska dělí výdaje územních samospráv na běžné a kapitálové (2, str. 194).

Výdaje běžného rozpočtu

Výdaje běžného rozpočtu jsou opakující se výdaje, ze kterých jsou financovány běžné potřeby v daném rozpočtovém roce a nemají investiční charakter. Výdaje jsou určeny na platy zaměstnanců, na nákup vody, paliv, energie a materiálu, na nákup služeb a sociální dávky (2, str. 194).

Běžné výdaje jsou ve většině případů výdaji plánovanými, jedná se například o výdaje na financování provoz škol, sociálních zařízení, na provoz vlastní správy. Je možné zvažovat jejich objem a strukturu s ohledem na rozpočtové omezení, které je dané běžnými příjmy (3, str. 280).

Výdaje kapitálového rozpočtu

Kapitálové výdaje slouží k financování investičních dlouhodobých potřeb. Vycházejí z rozložení a postupu realizace jednotlivých projektů do doby jejich skončení. Souvisejí i se splácením půjček na financování těchto investic. Kapitálové výdaje by měly zahrnovat u všech projektů celkové náklady na projekt, celkové náklady až do konce předchozího a daného roku, očekávané výdaje v průběhu nadcházejícího roku, odhad nákladů na dokončení projektu, informace o zdrojích, ze kterých bude projekt financován (2, str. 194).

1.7.7 Výdaje plánované a neplánované

Členění výdajů z hlediska rozpočtového plánování dělí výdaje územních samospráv na plánované a neplánované (2, str. 195).

Výdaje plánované

Plánované výdaje územních rozpočtů jsou ty výdaje, které lze přesně naplánovat. Velký objem z nich tvoří běžně se opakující výdaje, kterými mohou být výdaje na financování provozu škol, výdaje na provoz vlastní správy, nebo například výdaje na platy zaměstnanců. Orgány obcí a krajů mohou zvažovat objem a strukturu těchto výdajů s ohledem na rozpočtové omezení, které je dáno plánovanými běžnými příjmy. Také mohou zvažovat, u kterých druhů výdajů jsou možné úspory, u kterých jsou úspory nežádoucí (3, str. 279).

Výdaje neplánované

Neplánované výdaje územních rozpočtů jsou nahodilé výdaje, které se vyskytnou v průběhu rozpočtového období. Je obtížné je naplánovat, v mnoha případech až nemožné. Neplánovanými výdaji mohou být výdaje v souvislosti s živelnými pohromami, které poškodí majetek, finanční podpory z územního rozpočtu poskytované občanům při živelných pohromách, sankční výdaje, kterými jsou pokuty a penále. Z tohoto důvodu je nutné vytvářet rozpočtové rezervy, které pokryjí neplánované výdaje (3, str. 280).

1.7.8 Hledisko funkcí veřejných financí

Členění výdajů z hlediska funkcí veřejných financí dělí výdaje územních samospráv na alokační, redistribuční a stabilizační (2, str. 197).

Alokační výdaje

Alokační výdaje zahrnují výdaje obcí a krajů na nákup služeb či zboží od soukromých firem, zejména v případě zabezpečování lokálních a regionálních veřejných statků prostřednictvím veřejných zakázek. Dále také výdaje na uhrazení ztráty vlastních podniků, u kterých je územně samosprávný celek zakladatelem (3, str. 281).

Do alokačních výdajů patří i výdaje na financování čistých veřejných a smíšených statků. Do čistých veřejných statků na obecní úrovni spadá udržení veřejného pořádku

a bezpečnosti, veřejné osvětlení, péče o veřejnou zeleň, likvidace negativních externalit, veřejné komunikace a samotná správa. Čisté veřejné statky jsou hrazeny z výnosu sdílených a veřejných daní v kombinaci s dotacemi v rámci soustavy veřejných rozpočtů. Do smíšených veřejných statků na obecní úrovni spadají výdaje na základní vzdělání, na financování výdajových programů, zejména sociálního charakteru, a na financování statků, u kterých dochází k tržnímu selhání, jedním z nich je například veřejná hromadná doprava (2, str. 197).

Na strukturu a objem veřejných statků, a tím i zároveň výdajů územních rozpočtů na jejich financování, má vliv ochota obyvatel přispívat na financování těchto statků, a to prostřednictvím místních i regionálních daní a uživatelskými poplatky (3, str. 282).

Alokační výdaje mají určité stabilizační účinky. Prostřednictvím nákupu statků a služeb ovlivňují územně samosprávné celky poptávku po pracovních příležitostech a stabilizují tak zaměstnanost na svém území (2, str. 197).

Redistribuční výdaje

Výdaje na redistribuční činnosti na úrovni územních samospráv jsou spojeny s peněžními transfery obyvatelstvu, jako jsou například nenárokové sociální dávky, příspěvky na nájemné, dotace a různé kompenzace. Cílem redistribučních výdajů je snížit nerovnoměrný ekonomický rozvoj obcí v určitém regionu (2, str. 197). Tyto výdaje jsou pouze doplňkové, protože rozhodující část sociálních dávek je občanům poskytována od státu (3, str. 283).

Stabilizační výdaje

Využitím stabilizační funkce může územní samospráva svými aktivitami ovlivnit kvalitu života růstem ekonomického potenciálu daného území, například vybudováním technické infrastruktury (2, str. 197).

1.7.9 Ekonomická a sociální infrastruktura

Dle hlediska charakteru infrastruktury jsou výdaje územních samospráv děleny na výdaje ekonomické a sociální infrastruktury (2, str. 196).

Ekonomická infrastruktura

Výdaje na ekonomickou infrastrukturu zahrnují výdaje územních rozpočtů, které jsou určeny na výrobní účely, zejména pro obecní a regionální podniky zajišťující služby. Do

této skupiny patří i výdaje na investiční a běžné výdaje, například na provoz a údržbu veřejných komunikací, vodovodů, kanalizací, čističek odpadních vod, veřejných parků či veřejného osvětlení, které využívají jak občané daného území, tak i firmy. Dále se sem zahrnují dotace a půjčky z územního rozpočtu určené firmám v soukromém sektoru na podporu podnikání. Jejich objem je však malý, a to z toho důvodu, že územní samospráva nemá mnoho financí nazbyt (3, str. 284).

Sociální infrastruktura

Výdaje na sociální infrastrukturu v sobě zahrnují běžné a kapitálové výdaje určené na vzdělání a péči o zdraví, na provoz sociálních zařízení, na sociální peněžní transfery, na kulturu, sport či komunální bydlení. Tyto výdaje nesou název investiční a neinvestiční výdaje na sociální vybavenost. Jedná se o dotace vlastním neziskovým organizacím v lokálním a regionálním sektoru, které dané druhy veřejných statků či služeb poskytují (3. str. 284).

1.7.10 Zadluženost územně samosprávných celků

Zadluženost územních samospráv, včetně vytvořených dluhů mimorozpočtovými fondy, zdravotními pojišťovnami a dalšími institucemi, které spadají do soustavy veřejných rozpočtů, zvyšuje celkový vládní dluh (7).

Ve struktuře zadluženosti obcí a krajů mají největší váhu úvěry, hned za nimi následují emitované komunální dluhopisy, a nejmenší podíl tvoří přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy (4, str. 127).

Pokud subjekt místní vlády, v rámci svého hospodaření, potřebuje vydat více finančních prostředků, než mu dovoluje jeho finanční situace, je vhodné, aby využil úvěry a půjčky. Důsledkem bude deficit rozpočtu tohoto subjektu, který, pokud nebude krytý z přebytků z minulých let nebo z prodeje vlastního majetku, povede k růstu dluhového zatížení. Při vysoké úrovni dluhového zatížení se mohou subjekty místních vlád dostat do problémů, jelikož velkou část jejich rozpočtů pohltnou náklady dluhové služby, kterými jsou úroky, splátka jistiny, leasingu, vydaných dluhopisů, a další poplatky spojené se zadlužením. V rozpočtu potom nemusí zůstat dostatek financí na zajištění fungování obecních či krajských orgánů, a na poskytování základních služeb obyvatelům. Při

vysokém předlužení a následné platební neschopnosti může dojít i k odstavení majetku územně samosprávného celku (12, str. 41).

Vysoká zadluženost má dopad zejména na obyvatele, a stát by měl této skutečnosti předcházet. Centrální vláda však nemůže zasahovat do hospodaření obcí. Je zcela v kompetenci územních samospráv, jak s rozpočtovými prostředky naloží, pokud nehovoříme o výkonu přenesené působnosti, v tomto případě může vláda zasáhnout. Pokud bude obec předlužena, a situace povede k pozastavení základních poskytovaných služeb obyvatelstvu, ocitne se vláda v problematické pozici, a bude muset vynaložit své prostředky a situaci vyřešit sanací, tedy určitým opatřením finančně stabilizovat dotčený samosprávný celek (12, str. 42).

2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Analytická část se zabývá základní charakteristikou města Židlochovice, popisem organizační struktury městského úřadu, detailním rozbořem příjmové a výdajové strany rozpočtu města za rok 2023, střednědobým výhledem rozpočtu sestaveného na období 2024-2028. Analyzuje a hodnotí zadluženost města za období 2020-2023.

2.1 Město Židlochovice – základní charakteristika

Město Židlochovice se nachází v okrese Brno-venkov. Je jedním z významných měst jihomoravského kraje, a to z důvodu mnoha památečných míst. Jednou z významných památek je Státní zámek Židlochovice, který sloužil jako letní sídlo československých prezidentů. Celková rozloha města činí 5,95 km² (22).

Jedná se o kraj s kulturní a historickou tradicí. Udržují se zde staré národopisné tradice. Jednou z nich jsou moravské krojované hody. Krajina okolo města je plná sadů, vinic, kopců i lesů. Městem protéká řeka Svratka (23).

Počet obyvatel, se stavem k 1. 1. 2023 dle přílohy k vyhlášce č. 264/2023 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, činil 3 702 obyvatel (24).

Židlochovice jsou od 1. 1. 2003 obcí s rozšířenou působností, a zároveň také obcí s pověřeným obecním úřadem. Správní obvod města Židlochovice tvoří celkem 24 obcí, které mají společnou státní správu. Těmito obcemi jsou: Blučina, Bratčice, Holasice, Hrušovany u Brna, Ledce, Medlov, Měnin, Moutnice, Nesvačilka, Nosislav, Opatovice, Otmarov, Popovice, Přisnotice, Rajhrad, Rajhradice, Sobotovice, Syrovice, Těšany, Unkovice, Vojkovic, Žabčice, Žatčany a Židlochovice (25).

Celková rozloha obcí v celém správním obvodu činí 194,26 km². Celkový počet obyvatel v něm činil k 1. 1. 2023, dle Českého statistického úřadu, na základě vyhlášky č. 345/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, a vyhlášky Ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, 34 386 obyvatel (26).

Obrázek 3: Mapa obcí ve správním obvodu obce s rozšířenou působností

(Zdroj: 27)

2.2 Městský úřad Židlochovice

Městský úřad Židlochovice je orgánem města a svoji činnost řídí dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, závaznými právními předpisy, a v jejich mezích také organizačním řádem města. Organizační řád městského úřadu je nejvyšší závaznou organizační normou, která určuje především systém řízení úřadu a jeho vztah k jednotlivým orgánům města. Též k organizacím, které město zřídilo. Dále určuje spolupráci mezi jednotlivými složkami úřadu, včetně vymezení jejich kompetencí (28, str. 2).

2.2.1 Organizační struktura městského úřadu

Městský úřad v Židlochovicích je tvořen starostou města, Ing. Janem Vitulou, dvěma místostarosty, tajemnicí, úředníky a jednotlivými zaměstnanci (28, str. 3).

Městský úřad je reprezentován zastupitelstvem města, které je složeno z 15 členů. V čele zastupitelstva stojí starosta. Zastupitelstvo schvaluje rozpočet a závěrečný účet města, vydává obecně závazné vyhlášky, zřizuje a ruší příspěvkové organizace či výbory, také spolupracuje s ostatními obcemi (28, str. 4).

Městský úřad je dále reprezentován radou města, která je složena z 5 členů. Klíčovým orgánem rady města je starosta, který je do své funkce volen zastupitelstvem. Dalšími členy jsou dva místostarostové a dva radní. Členové zastupitelstva i rady jsou voleni každé 4 roky v městských volbách. Městský úřad i městská policie mají též velký podíl na reprezentaci města (28, str. 4).

Organizační struktura městského úřadu se skládá ze 2 kanceláří a 8 odborů. První kanceláří je Kancelář starosty. Ta se skládá ze sekretariátu, dvou místostarostů, právníka starosty, sociálních pracovníků komunitního centra, pracovníků pečovatelské služby, pracovníků úklidu a údržby, Jednotky sboru dobrovolných hasičů a městského koupaliště. Druhou kanceláří je Kancelář tajemníka, jejíž součástí je kancelář právníka města, personální a mzdová agenda, oddělení projektového řízení a dotací, registr smluv, oddělení projektového řízení a školství, referent krizového řízení a státní památková péče (29).

Odbor je organizačním útvarům, který zřídila Rada města pro konkrétní odvětví činností. V čele každého odboru stojí jeden vedoucí pracovník, který vede, kontroluje a zodpovídá za práci ostatních zaměstnanců v témže odboru (28, str. 3).

Struktura odborů vypadá následovně: *Odbor vnitřní správy*, součástí kterého je matrika, ohlašovna, podatelna městského úřadu, vyřizování cestovních pasů a občanských průkazů, evidence obyvatel, spisová služba a přestupky v dopravě (29).

Odbor finanční zabezpečující zpracování rozpočtu, účetnictví města, evidenci a správu majetku, příjmovou, výdajovou pokladnu a valutovou pokladnu, bytové a nebytové hospodářství, zpracování dotací, pokut a poplatků, daně z přidané hodnoty, fakturaci, vymáhání pohledávek, spisovnu, archiv dokumentů a mzdovou agendu (29).

Odbor životního prostředí, pod který patří i stavební úřad, zabezpečující vodní hospodářství, ochranu přírody a krajiny, životní prostředí, myslivost, rybářství, vodní hospodářství, ochranu zemědělského půdního fondu, památkovou péči, ochranu ovzduší, odpadové hospodářství, týrání zvířat, sběrný dvůr, stavební úřad, územně analytické podklady, územní plánování a jeho závazná stanoviska (29).

Odbor dopravy, jehož součástí je silniční správní úřad, oddělení správních činností, provoz městské taxi služby, přestupky v dopravě, zdravotní způsobilost řidičů, evidence řidičů, námitky proti bodovému postihu, evidence vozidel, zkušební komisař řidičů, schvalování technické způsobilosti vozidel a speciální stavební úřad (29).

Odbor sociálních věcí zabezpečující sociální poradenství, kurátora pro dospělé i pro mládež, sociálně-právní ochranu dětí, pěstounskou péči a náhradní rodinnou péči (29).

Odbor investic a majetku starající se o zabezpečení zeleně, údržbu komunikací, hřbitova, o veřejně prospěšné práce, veřejné osvětlení, zimní údržbu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, požární ochranu a energetiku. Dále také o správu investic a majetku, městský rozhlas, správu pozemků, zábor veřejného prostranství, správu bytového a nebytového fondu, kompostárnu a technickou četbu města (29).

Odbor informatiky spravující informační technologie a geografický informační systém (29).

Odbor Obecní živnostenský úřad, jehož součástí je oddělení registrace a kontroly (28).

V rámci odborů jsou zřízena jednotlivá oddělení, která jsou jejich organizační jednotkou. V čele každého oddělení stojí jeden vedoucí pracovník, který je podřízený vedoucímu pracovníkovi příslušného odboru. V rámci městského úřadu jsou zřízena 3 oddělení, a to: *oddělení projektů a dotací*, které patří k odboru kanceláře tajemníka, *oddělení správních činností*, patřící k odboru dopravy a *oddělení vymáhání pohledávek*, náležící k finančnímu odboru (28, str. 4).

Dále zastupitelstvo města, dle povinností vyplývajících ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, zřídilo dva výbory. Jedním z nich je finanční výbor, který má povinnost provádět kontrolu hospodaření s majetkem města a jeho financemi. Dále má povinnost plnit úkoly, které mu nařídí zastupitelstvo města. Druhým výborem je kontrolní výbor, který má povinnost provádět kontrolu plnění usnesení zastupitelstva a rady města,

dodržování právních předpisů a dalších kontrolních činností, kterými ho město pověřilo. Oba výbory reprezentuje stanovený předseda, kterým je jeden člen z řad zastupitelů. Výbory mají taktéž tajemníka a další dva ustanovené členy (28, str. 14).

2.3 Rozpočet města

Rozpočet města je tvořen příjmy a výdaji z hlavní činnosti, včetně bytového a nebytového hospodářství. Součástí rozpočtu jsou i fondy zřízené městem. Jedním z nich je fond sociální, a druhým fond na rozvoj bydlení. Z těchto fondů jsou poskytovány půjčky občanům města, které jsou určeny zejména na stavební úpravy či opravy. V rozpočtu města nejsou zahrnuty peněžní prostředky cizích subjektů ani peněžní prostředky podnikatelské činnosti. Peněžní prostředky cizích subjektů jsou zaznamenávány mimo rozpočet. Podnikatelskou činnost město nerealizuje. Předběžný rozpočet je každoročně sestavován s dostatečnou časovou rezervou.

V rámci příjmové strany rozpočtu klade město velký důraz na objem získaných dotací, které tvoří téměř každoročně největší sumu získaných finančních prostředků. Díky získaným dotacím může ve městě docházet k realizaci různorodých aktivit, na kterých si město Židlochovice velice zakládá. Nejvíce se zaměřuje na výstavbu nových investic. V předešlých letech byly realizovány nákladné investiční akce jako například výstavba nového vlakového nádraží, komunitního centra či povodňového parku. Momentálně je realizována unikátní výstavba s názvem Chytré Líchy, což je projekt chytré městské čtvrti budoucnosti.

Agenda dotací rok od roku narůstá, co do počtu titulů, tak i do rozsahu dokumentů potřebných k vyúčtování dotace a k doložení následných let udržitelnosti projektu. Dotace jsou děleny na investiční a neinvestiční. Investiční dotace představují investiční náklady, které vstupují do pořizovací ceny dlouhodobého majetku včetně vedlejších nákladů na jeho pořízení. Investiční dotace město používá na výstavbu hmotného majetku, například na výše zmíněnou výstavbu povodňového parku či komunitního centra. Také na pořízení nehmotného majetku, jako je pořízení nových programů či softwarů. Neinvestiční dotace jsou finančními náklady, které mají provozní charakter. Jsou určeny na běžné výdaje spojené s projekty, jako například výdaje na mzdové náklady či nákup spotřebního materiálu.

Postup při žádosti o dotaci se u různých dotací liší. Lze jej obecně popsat následovně. Na úřadě probíhají pravidelné porady klíčových pracovníků, kteří projednávají, jaké dotační akce by město mohlo v daném roce, či nadcházejících letech realizovat. Zpracuje se seznam realizačních záměrů, ze kterého lze čerpat informace o dotačních zdrojích. Dále je zvolen pracovník, který má za úkol sledovat dotační výzvy, které vyhlášují dané instituce na svých internetových stránkách. Pokud tento pracovník nalezne, na základě zpracovaného seznamu plánovaných záměrů, vhodnou dotační výzvu, nastuduje si o ní více informací, zjistí, zda je město oprávněným žadatelem, podmínky poskytnutí, a na co přesně je dotace určena. Poté, na nejbližší poradě, předloží návrh všem členům, kterými jsou zejména starosta, místostarosta a vedoucí jednotlivých odborů. Na poradě musí být probráno, z jakých zdrojů bude akce hrazena, protože dotace většinou nejsou poskytovány v 100% výši plánované akce. Dále proběhne předběžný výběr pracovníků vhodných pro realizaci akce. Dotace mohou být poskytovány jednorázově či na části. Pokud bude návrh odsouhlasen, musí se již v této rané fázi promítnou do rozpočtu města. Pověřený pracovník podá žádost o příslušnou dotaci, včetně vypracovaných studií a příloh potřebných pro její schválení. Poté už je jen potřeba vyčkat na schválení či zamítnutí. V případě schválení dotace a následné realizace se tento transfer promítne do skutečného rozpočtu města.

Pro sledování plnění rozpočtu musí být příjmy a výdaje jednotně tříděny, na základě rozpočtové skladby. Všechny finanční pohyby musí být zaříděny do příslušných paragrafů a položek. Paragraf značí odvětví či odbor, ze kterého finanční prostředky odcházejí, nebo do kterého přicházejí. Položka značí druh finančního pohybu. Příjmy a výdaje jsou uvedeny ve výkazu FIN 2-12 M, a to na základě druhového i odvětvového třídění příjmů a výdajů.

Výkaz FIN 2-12 M je výkazem o údajích rozpočtu města, který shrnuje příjmy a výdaje za období 1-12 měsíce účetního roku. Na základě tohoto výkazu město sleduje stav financí, hodnotí své hospodaření, plánuje změny rozpočtu a posuzuje efektivitu využívání veřejných financí.

2.3.1 Příjmová strana rozpočtu

Příjmová strana rozpočtu udává informace o všech přijatých finančních prostředcích města, a dělí příjmy na běžné a kapitálové. *Běžné příjmy* jsou určeny k financování

běžných potřeb města, především ke krytí neinvestičních výdajů. Většina z nich se pravidelně opakuje. Jedná se o daňové a nedaňové příjmy, také o přijaté investiční i neinvestiční dotace. *Kapitálové příjmy* mají investiční charakter. Jsou využívány k financování dlouhodobých potřeb města, zejména na pořízení investic. Jsou zpravidla účelové a vynaloženy pouze jedenkrát. Jedná se o vlastní investiční příjmy a přijaté investiční dotace.

Příjmová strana rozpočtu je rozdělena na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery.

V tabulce 1 je uvedeno rozdělení příjmové strany rozpočtu města Židlochovice, včetně celkového objemu těchto příjmů. Všechny uvedené údaje se vztahují k 31. 12. 2023, a byly získány z výkazu FIN 2-12 M.

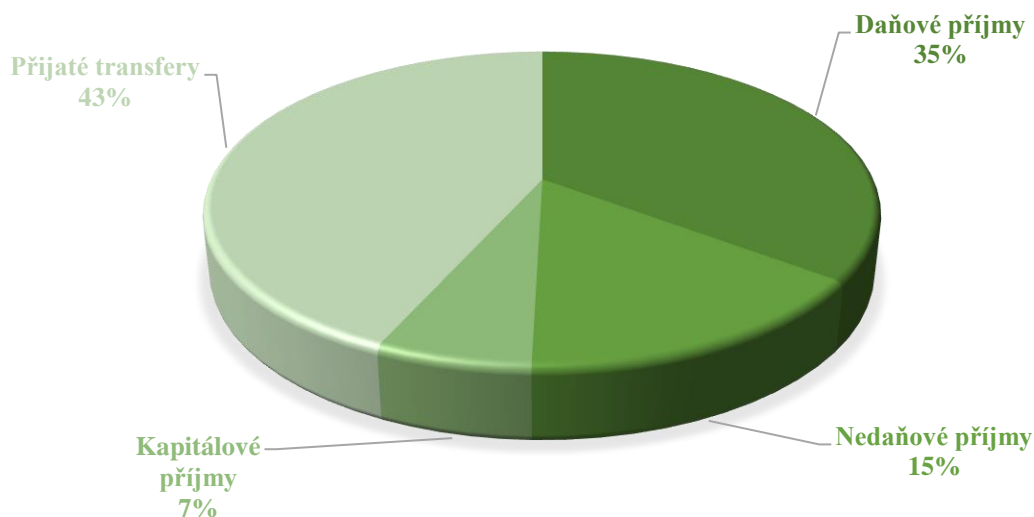
Tabulka 1: Rozdělení příjmů

Druh příjmu/ Stav rozpočtu v Kč	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečný rozpočet
Daňové	106 312 000,00	113 102 600,00	107 789 127,78
Nedaňové	46 100 300,00	53 517 200,00	46 622 541,86
Kapitálové	22 550 000,00	23 353 000,00	19 412 017,50
Transfery	143 378 400,00	132 721 100,00	132 381 201,58
Celkem	316 340 700,00	322 693 900,00	306 204 888,72

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Na základě vypracované tabulky 1 je možné říci, že byl schválený rozpočet velmi dobře odhadnut.

Pro přehlednější znázornění podílu jednotlivých druhů příjmů na celkových příjmech města, byly údaje z tabulky 1 zpracovány grafickým vyjádřením.

Graf 1: Rozdělení příjmů
(Zdroj: vlastní zpracování)

Z grafu 1 lze vyčíst, že největší podíl na celkových příjmech města tvořily přijaté transfery, které pokryly 43 % z celkových příjmů. Velký podíl na celkových příjmech města tvořily také daňové příjmy, celkem 35 %. Nedaňové příjmy tvořily 15 %. Kapitálové příjmy tvořily nejmenší podíl, pouhých 7 %.

2.3.2 Daňové příjmy

Daňové příjmy, na základě druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtové skladby, patří do třídy 1 – *Daňové příjmy*, která je tvořena ze seskupení položek, jež se dále dělí na podseskupení, do kterých jsou, na konkrétní položky rozpočtové skladby, řazeny jednotlivé daňové příjmy města, jejichž rozdělení je uvedeno ve výkazu FIN 2-12 M.

V tabulce 2 jsou uvedeny názvy seskupení položek daňových příjmů a jejich celkové sumy k 31. 12. 2023.

Tabulka 2: Daňové příjmy

Seskupení položek	Název položky	Čerpání v Kč
11	Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	50 177 713,33
12	Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění ze zboží a služeb v tuzemsku	41 986 617,95
13	Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	11 865 234,83
15	Příjem z majetkových daní	3 759 561,67
Celkem		107 789 127,78

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Seskupení položek **11 Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy z daní z příjmů fyzických a právnických osob.

Daně z příjmu, zisku a kapitálových výnosů jsou pro město každoročně velice výnosnou skupinou příjmů. Největší peněžní sumu z tohoto seskupení město obdrželo od finančního úřadu za uhrazenou daň z příjmu právnických osob.

Seskupení položek **12 Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění ze zboží a služeb v tuzemsku** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy z daně z přidané hodnoty.

Příjem z této daně je pro město také každoročně velice významný, co se týče výše přijatých peněžních prostředků.

Seskupení položek **13 Daně a poplatky z vybraných činností a služeb** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy z odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, z poplatků ze psů, z poplatku za užívání veřejného prostranství, ze správních poplatků, příjmy z daně z hazardních her, a příjmy ze zrušeného odvodu z loterií a podobných her, vyjma odvodů z výherních hracích přístrojů.

Vzhledem k tomu, že jsou Židlochovice obcí s rozšířenou působností, jsou pro něj správní poplatky velice významným příjmem, který vybírají orgány územních samosprávných celků vykonávající působnost v oblasti státní správy, jako například

stavební úřad, živnostenský úřad nebo odbor územního plánování. V roce 2023, získalo město na výběru správních poplatků celkem 8 917 130 Kč.

Každý z odborů vybírá poplatky za jinou správní činnost. Některé odbory vybírají pouze jeden druh poplatku, jiné odbory vybírají více druhů.

Odbor vnitřní správy vybral v roce 2023 poplatky za úkony provedené na matrice, za vystavení evidenčních domovních čísel, za vystavení cestovních dokladů, občanských průkazů, poplatky za svatby, změnu jména či trvalého pobytu, za řízení Checkpointu a za vydání osvědčení o státním občanství.

Odbor živnostenský úřad vybral pouze živnostenské poplatky.

Odbor životního prostředí vybral poplatky za vydání rybářských a loveckých lístků, poplatky týkající se životního prostředí a honebních společenství.

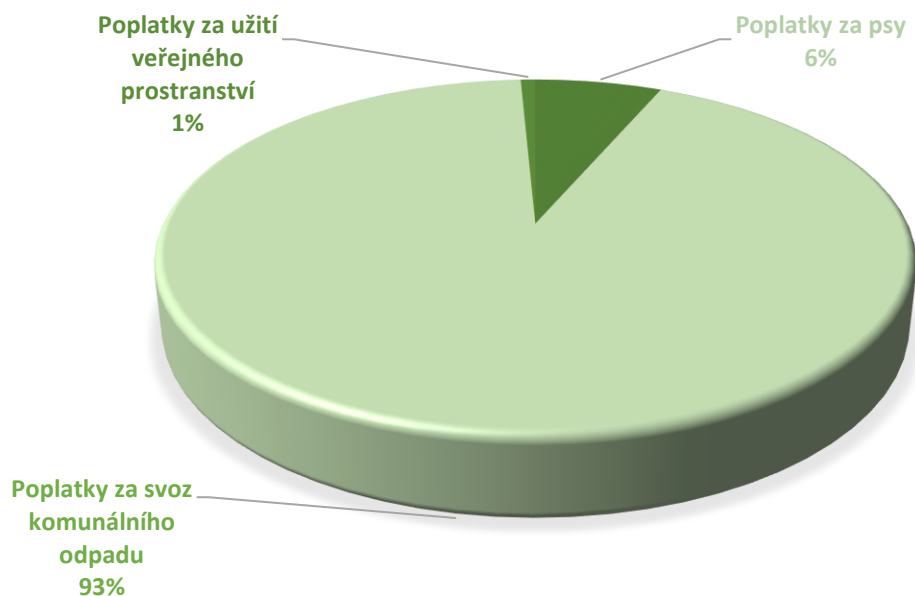
Odbor dopravy vybral na poplatcích největší sumu peněžních prostředků. Poplatky byly vybrány za náklady řízení, výměnu a vydání řidičských průkazů, technických průkazů a registračních značek, za schválení způsobilosti vozidel k provozu, za způsobilost pro výkon taxi služby a za výkon zkušební komisaře.

Odbor územního plánování a stavební úřad vybral stavební poplatky, poplatky za kolaudace staveb, povolení, změnu či odstranění stavby.

Odbor investic a hmotného majetku vybral poplatky za užití komunikace.

Dalším významným příjmem jsou každoročně místní poplatky, které stanovuje město obecně závaznou vyhláškou. Největším příjmem plynul z poplatku za ukládání odpadů. Dále také z poplatku za psa, který se ale velmi špatně kontroluje, protože je obtížné dokázat, že pes je daného člověka, nikoliv půjčený. A z poplatku za užívání veřejného prostranství, kterým je například skládka stavebního materiálu na obecním pozemku při opravě domu nebo reklama podnikatelů.

V grafu 2 jsou uvedeny procentuální hodnoty vybíraných místní poplatků ve městě, které tvoří část příjmů patřících do seskupení položek *13 Daně a poplatky z vybraných činností a služeb*.

Graf 2: Místní příjmy
(Zdroj: vlastní zpracování)

Z grafu 2 je patrné, že největší příjem z místních poplatků plynul městu z hrazených poplatků za svoz komunálního odpadu od obyvatel Židlochovic. Za rok 2023 příjem z tohoto poplatku činil 2 174 183,72 Kč.

Seskupení položek **15 Příjem z majetkových daní** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy z daně z nemovitých věcí.

2.3.3 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy, na základě druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtové skladby, patří do třídy 2 – *Nedaňové příjmy*, která je tvořena ze seskupení položek, jež se dále dělí na podseskupení, do kterých jsou řazeny, na konkrétní položky rozpočtové skladby, jednotlivé nedaňové příjmy města, jejichž rozdělení je uvedeno ve výkazu FIN 2-12 M.

V tabulce 3 jsou uvedeny názvy seskupení položek nedaňových příjmů a jejich celkové sumy k 31. 12. 2023.

Tabulka 3: Nedaňové příjmy

Seskupení položek	Název položky	Čerpání v Kč
21	Příjem z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem	22 950 474,60
22	Přijaté sankční platby a vratky transferů	18 904 483,66
23	Příjem z prodeje neinvestičního majetku a ostatní nedaňové příjmy	2 582 291,41
24	Přijaté splátky půjčených prostředků	2 185 292,19
Celkem		46 622 541,86

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Seskupení položek **21 Příjem z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy z vlastní činnosti, jako prodej zboží a poskytování služeb. Tato činnost je prováděna pracovníky jednotlivých odborů městského úřadu. V roce 2023 se jednalo například o následující příjmy:

Odbor finanční měl příjmy z pronájmu a služeb bytových a nebytových prostor, také ze zpracování mezd, které zpracovává na základě smluv pro školy v okolních obcích.

Odbor životního prostředí měl příjmy z poskytování služeb městského sběrného dvora, který poskytuje bezplatné ukládání odpadu pro občany, avšak s podmínkou úhrady poplatku za svoz komunálních odpadů. Příjem plynul také ze zpoplatněného ukládání suti a z provozu kompostárny, kde byl prodáván kompost a mulčovací kůra, které nevyužije město pro vlastní ošetřování zeleně. Odbor měl příjmy i z pronájmu hrobových míst.

Odbor dopravy vybral poplatky z parkovacích automatů za parkování na městském náměstí. To je zatím jediné zpoplatněné místo ve městě. Parkování, je ale obecně velkým problémem. S počtem aut v rodině roste potřeba parkovacích míst. V Židlochovicích, které mají malou rozlohu katastrálního území, bude potřeba v brzké době řešit situaci parkovacím domem nebo, což je vize současného starosty, sdílenými vozidly. Ty by mohl využívat městský úřad pro své zaměstnance společně s obyvateli města.

Městské kulturní středisko mělo příjem z hrazeného vstupného na kulturních akcích, které pořádalo. Od vystoupení hudebníků, divadla pro děti, společenskou akci Meruňkobraní, až po pochod rakouských čertů, které se ve městě nepravidelně pořádají. Turistické informační centrum prodalo různé druhy vín a knih. Tímto odborem byly také organizovány farmářské trhy, a s tím související inkaso nájemného za stánky prodejců. Dále, v rámci městské knihovny, měl odbor příjmy z půjčovního a pokut za pozdní vracení knih.

Odbor Pečovatelská služba měl příjmy z plateb za jednotlivé úkony za péči o obyvatele Domu s pečovatelskou službou i ostatní občany celého správního obvodu obcí s rozšířenou působností. V rámci Denního stacionáře měl odbor příjmy za platby od klientů za pobyt. Denní stacionář je určen pro znevýhodněné osoby od 18 let, které v tomto zařízení tráví denní dobu. Je to významná pomoc pro pracující, kteří pečují o tyto osoby.

Další příjem z tohoto seskupení plynul městu z odvodů od příspěvkových organizací, konkrétně se jednalo o nařízené odvody ze Základní školy v Židlochovicích. Příjmy plynuly také z přijatých úroků a kurzových rozdílů, konkrétně kurzových zisků.

Město získalo příjmy z pronájmů a pachtů pozemků, movitých i nemovitých věcí. Město vlastní 89 bytových a 22 nebytových jednotek. Nebytovými prostory se rozumí prostory pro výkon podnikatelské činnosti. Ve výdajích by mělo město tyto prostředky vracet do oprav a modernizace bytového fondu. V této záležitosti mají Židlochovice dlouhodobý dluh. Bytové jednotky poskytuje město svým občanům k bydlení. Za rok 2023 činily příjmy z nájemného bytových prostor 4 431 640,60 Kč, a z nebytových prostor 2 127 847,99 Kč. Příjem z nájemného tedy celkem činil 6 559 488,59 Kč.

Příjem z pronájmů pozemků byl oproti příjmům z pronájmů bytových a nebytových prostor zanedbatelný. V roce 2023 činily příjmy z pronájmů pozemků 85 178,10 Kč.

Seskupení položek **22 Přijaté sankční platby a vratky transferů** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy ze sankčních plateb přijatých od jiných subjektů než státu, obcí, krajů, státních fondů a dobrovolných svazků obcí.

Většinu příjmů z tohoto seskupení tvořily příjmy z výběru uložených pokut za překročení rychlosti na silnicích a překročení maximální povolené hmotnosti nákladu na dálnicích. Aby mohla obec pokuty vyměřovat, je podmínkou vykonávat státní správu

v oblasti dopravy. Radary i váhy jsou instalovány na katastru obcí spadajících pod Židlochovice, jakožto pověřenou obec. Vybrané pokuty jsou však příjmem města Židlochovice. Protislužbou za tyto příjmy, je bezplatný výkon městské policie pro zúčastněné obce. Vybrány byly také sankce za pozdní vrácení knih do městské knihovny, které ale tvořily opravdu nízký objem příjmů. Za rok 2023 město vybralo na sankcích celkem 18 217 925,66 Kč.

Dále město získalo příjmy z přijatých vratek transferů a podobných příjmů jako finanční vypořádání mezi obcemi a dobrovolnými svazky.

Seskupení položek **23 Příjem z prodeje neinvestičního majetku a ostatní nedaňové příjmy** bylo v roce 2023 tvořeno ostatními nedaňovými příjmy, mezi kterými byly peněžité neinvestiční dary, přijatá pojistná plnění, neinvestiční příspěvky a náhrady jako příspěvky inkasované od pojišťovny, náhrady škod od fyzických osob a příjmy náhrad za náklady soudního řízení.

Seskupení položek **24 Přijaté splátky půjčených prostředků** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelů, fyzických osob a dobrovolných svazků obcí.

2.3.4 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy, na základě druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtové skladby, patří do třídy 3 – *Kapitálové příjmy*, která je tvořena ze seskupení položek, jež se dále dělí na podseskupení, do kterých jsou řazeny, na konkrétní položky rozpočtové skladby, jednotlivé kapitálové příjmy města, jejichž rozdělení je uvedeno ve výkazu FIN 2-12 M.

V tabulce 4 jsou uvedeny názvy seskupení položek kapitálových příjmů a jejich celkové sumy k 31. 12. 2023.

Tabulka 4: Kapitálové příjmy

Seskupení položek	Název položky	Čerpání v Kč
31	Příjem z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	19 412 017,50
Celkem		19 412 017,50

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Seskupení položek **31 Příjem z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy** bylo v roce 2023 tvořeno příjmy z prodeje pozemků, ostatních nemovitých věcí a jejich částí, také příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku.

Městu plynul v roce 2023 příjem z prodeje jednoho městského bytu. Bylo prodáno několik drobných pozemků. Významnou část těchto příjmů představoval prodej pozemků na stavbu prodejny LIDL.

Městu plynul příjem z prodeje nepotřebného drobného majetku. Jednalo se například o prodej nepotřebného křovinořezu.

2.3.5 Přijaté transfery

Příjmy z dotací, na základě druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtové skladby, patří do účtové třídy 4 – *Přijaté transfery*, která je tvořena ze seskupení položek, jež se dále dělí na podseskupení, do kterých jsou řazeny, na konkrétní položky rozpočtové skladby, jednotlivé přijaté transfery města, jejichž rozdělení je uvedeno ve výkazu FIN 2-12 M.

V tabulce 5 jsou uvedeny názvy seskupení položek přijatých transferů a jejich celkové sumy k 31. 12. 2023.

Tabulka 5: Přijaté transfery

Seskupení položek	Název položky	Čerpání v Kč
41	Neinvestiční přijaté transfery	67 014 821,59
42	Investiční přijaté transfery	65 366 379,99
Celkem		132 381 201,58

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Seskupení položek *41 Neinvestiční přijaté transfery* bylo v roce 2023 tvořeno neinvestičními přijatými transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, neinvestičními přijatými transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu, ostatními neinvestičními přijatými transfery ze státního rozpočtu, neinvestičními přijatými transfery od obcí, neinvestičními přijatými transfery od krajů a ostatními neinvestičními přijatými transfery od rozpočtů územní úrovně.

Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 dotaci na volbu prezidenta a na volby do Poslanecké sněmovny.

Neinvestiční transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 příspěvek na činnost státní správy. V počátcích, kdy po zrušení Okresních úřadů přešel výkon státní správy pod pověřené obce, pokryl příspěvek na výkon státní správy veškeré výdaje související se zaměstnanci se statutem „úředníci“, včetně vybavení kanceláří nábytkem, výpočetní technikou a softwarového vybavení. Dokonce pokryl i úroky z úvěru, který byl potřeba při financování stavby nové budovy úřadu, která před několika lety proběhla. V současné době pokryje pouze necelé dvě třetiny nákladů na státní správu, tudíž je jasné, že jde opravdu pouze o příspěvek. Starosta Židlochovic již několikrát jednal s ministerstvem i se Svazem měst a obcí o potřebě navýšení této dotace. Zatím, ale bez úspěchu. Příspěvek za rok 2023 činil celkem 31 871 600 Kč.

Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 dotaci na výkon pěstounské péče, dotaci na činnost sociálně-právní ochrany dětí, dotaci na rozvoj sociálních služeb ve městě, dotaci na opravu částí komunikací v ulicích města, průtokovou dotaci určenou pro Základní školu v Židlochovicích v rámci operačního programu Jan Amos Komenský, dotaci v rámci operačního programu Zaměstnanost plus na akci Komunitní sociální práce na Židlochovicku - II. etapa, dotaci na výdaje Jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí, a dotaci na aktivní politiku zaměstnanosti. Ta je určena především na mzdy zaměstnanců veřejně prospěšných prací, kteří zajišťují úklid ve městě či úpravu travnatých povrchů. Dále město obdrželo dotaci na výkon komunitní sociálně práce, jež zajišťuje provoz komunitního centra města, které organizuje mnoho akcí pro děti, rodiny, seniory i invalidy. Od sezónních akcí jako je vítání jara, pálení čarodějnic, mikulášská nadílka, až po pravidelné doučování žáků, sezení s psychologem nebo cvičení paměti a trénování práce s výpočetní technikou pro seniory. Dotace, kterou město dále přijímá, je dotace s názvem Místní akční plány pro rozvoj vzdělávání, ve sledovaném roce v rámci třetí etapy, která je použita na mzdy pedagogů a odborných pracovníků, kteří pracují na rozvíjení systému společného plánování v oblasti vzdělávání v Jihomoravském kraji.

Neinvestiční přijaté transfery od obcí

Neinvestiční přijaté transfery od obcí jsou konsolidačními položkami, odsouhlasenými ostatními obcemi, které patří zejména do správního obvodu města. Jednalo se o platby za činnosti, které pro tyto obce Židlochovice vykonávají.

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 od obcí příspěvky na činnost sociálně-právní ochrany dětí, na sociální služby, na provoz Regionálního turistického informačního centra, na obědy ve školní jídelně dle počtu žáků dané obce, na městskou policii dle počtu obyvatel obce, na vysílání informačního kanálu, a na provoz taxislužby pro seniory. Cestování seniorů taxislužbou je ve městě od roku 2022 novinkou a ukázalo se jako velmi oblíbené a hojně využívané. Pro seniory je to velká pomoc. Nemusejí zatěžovat rodinu, když potřebují zavést k lékaři, na nákup či na úřad.

Neinvestiční přijaté transfery od krajů

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 dotace od Jihomoravského kraje, a to na výchovné a zdravotní řezy stromů, na podporu pečovatelské služby a denního stacionáře, na opravu hasičského vozidla a na vzdělávání v oblasti prevence kriminality, kterou zajišťuje městská policie přednáškami v mateřských i základních školách.

Ostatní neinvestiční přijaté transfery od rozpočtů územních úrovní

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 dotaci, konkrétně od Dobrovolného svazku obcí, s názvem Region Židlochovicko, jež byla určena na zajištění služeb Regionálního turistického a informačního centra.

Seskupení položek 42 *Investiční přijaté transfery* bylo v roce 2023 tvořeno ostatními investičními přijatými transfery ze státního rozpočtu, investičními přijatými transfery od obcí a investičními přijatými transfery od krajů.

Investiční přijaté transfery ze státního rozpočtu

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 dotaci na realizaci akce s názvem Svratka nad Židlochovicemi: Povodňový park, kdy vytvořením slepého ramene řeky Svratky bylo dosaženo účelu této velké akce, a to zadržení vody v krajině. Vznikla krásná odpočinková zóna pro občany uprostřed zeleně. Dále město získalo dotaci na rekonstrukci komunikací pro pěší ve městě, a dotaci na rozvoj sociálních služeb města, v rámci které, byla zakoupena vozidla pro přepravu klientů pečovatelské služby a denního stacionáře.

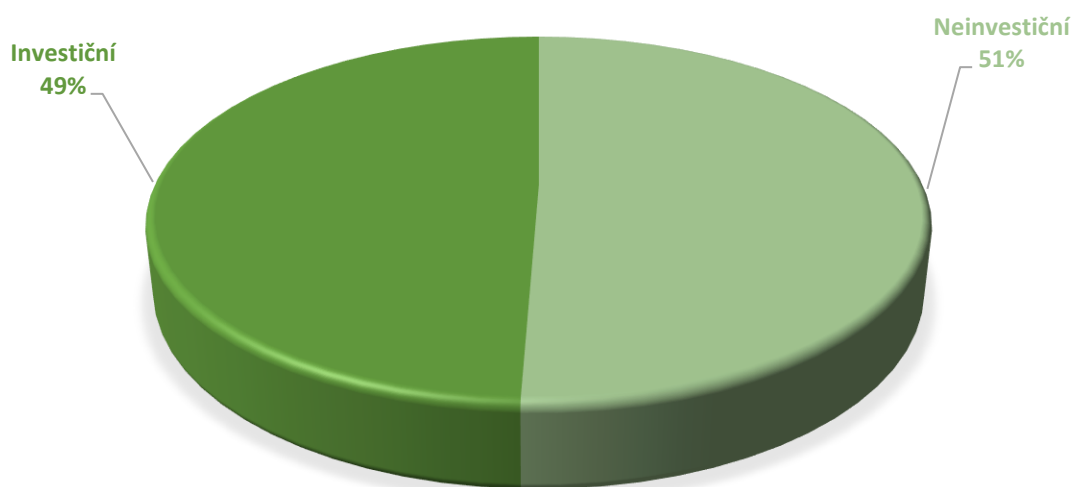
Investiční přijaté transfery od obcí

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 příspěvky od obcí, určených na výstavbu pavilonu přírodních věd Základní školy v Židlochovicích, a na rekonstrukci školní jídelny nacházející se v budově školy, kterou navštěvují i žáci těchto obcí.

Investiční přijaté transfery od krajů

Z této skupiny přijatých transferů, získalo město v roce 2023 dotaci z Jihomoravského kraje na akci Realizace zastavení křížové cesty v Židlochovicích.

Graf 3 uvádí poměrné rozdělení neinvestičních a investičních dotací, plynoucích městu Židlochovice za rok 2023.

Graf 3: Příjmy z neinvestičních a investičních transferů
(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Z grafu 3 je patrné, že v roce 2023 byly příjmy z přijatých neinvestičních a investičních transferů téměř vyrovnané.

2.4 Výdajová strana rozpočtu

Výdajová strana rozpočtu udává informace o všech vydaných finančních prostředcích městem, a dělí výdaje na běžné a kapitálové. *Běžné výdaje* se většinou opakují, a jsou určeny na financování běžných neinvestičních výdajů. *Kapitálové výdaje* se běžně neopakují, mají spíše jednorázový charakter, a jsou určeny na financování dlouhodobých investičních výdajů města.

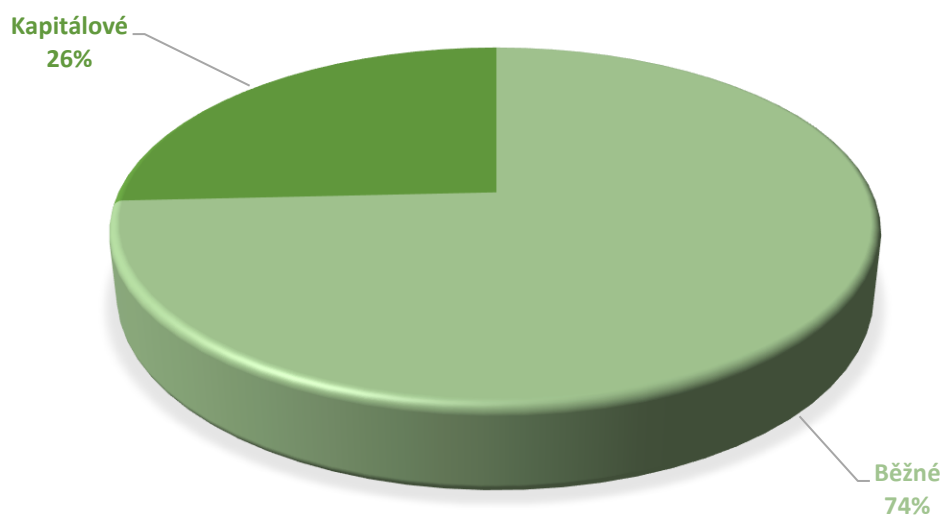
V tabulce 6 je uveden celkový objem běžných a kapitálových výdajů města Židlochovice. Všechny uvedené údaje se vztahují k roku 2023, a byly získány z výkazu FIN 2-12 M.

Tabulka 6: Rozdělení výdajů

Druh výdaje/ Stav rozpočtu v Kč	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečný rozpočet
Běžné	191 600 700,00	219 442 000,00	198 092 325,48
Kapitálové	100 560 000,00	73 839 800,00	68 734 016,75
Celkem	292 160 700,00	293 281 800,00	266 826 342,23

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Na základě vypracované tabulky 6, je v grafu 4 znázorněn podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích města.

Graf 4: Rozdělení výdajů

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z grafu 4 lze vyčíst, že město v roce 2023 vynaložilo téměř 3x více peněžních prostředků na běžné výdaje oproti kapitálovým výdajům.

2.4.1 Běžné výdaje

Běžné výdaje, na základě druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtové skladby, patří do třídy 5 – *Běžné výdaje*, která je tvořena ze seskupení položek, jež se dále dělí na

podseskupení, do kterých jsou řazeny, na konkrétní položky rozpočtové skladby, jednotlivé běžné výdaje města, jejichž rozdělení je uvedeno ve výkazu FIN 2-12 M.

V tabulce 7 jsou uvedeny názvy seskupení položek běžných výdajů a jejich celkové sumy k 31. 12. 2023.

Tabulka 7: Běžné výdaje

Seskupení položek	Název položky	Čerpání v Kč
50	Platy a obdobné související výdaje	101 147 700,00
51	Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje	58 326 149,80
52	Neinvestiční transfery soukromoprávním osobám	3 536 934,00
53	Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní	31 394 952,62
54	Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám	3 213 348,06
56	Neinvestiční půjčené prostředky	450 000,00
59	Ostatní neinvestiční výdaje	23 241,00
Celkem		198 092 325,48

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Seskupení položek *50 Platy a obdobné související výdaje* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na platy zaměstnanců v pracovním poměru, výdaji na odměny za práci dle dohod o pracích uzavíraných podle zákoníku práce mimo pracovní poměr, výdaji na refundace platů hrazené jiným organizacím, výdaji na odměny členům zastupitelstev obcí a krajů. Dále byly výdaje vynaloženy na refundace pojistného na sociální a zdravotní pojištění hrazené jiným organizacím, na povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na

státní politiku zaměstnanosti, na povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění a na pojistné na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu.

Seskupení položek *51 Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na technické zhodnocení dlouhodobého i drobného hmotného majetku, u kterých se předpokládá, že úhrn výdajů na jejich pořízení nepřesáhne hranici 40 000 Kč. Dále bylo tvořeno výdaji na léky, zdravotnický materiál, pracovní oděvy, knihy, na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku, jako je například koupě mobilních telefonů, kancelářského nábytku, invalidních vozíků či křovinořezu. Výdaje byly vynaloženy také na pořízení materiálu, za který jsou považovány například dezinfekční prostředky, kancelářské potřeby, dopravní značení, chemie do bazénu na koupališti města a podobné. Na toto seskupení byly dále řazeny výdaje na energie, pohonné hmoty, poštovní služby, výdaje na nájemné, konzultační, poradenské a právní služby, školení a vzdělávání, zpracování dat, služby související s informačními a komunikačními technologiemi či ostatní služby, jako například platby zdravotnickým zařízením za lékařské prohlídky, výdaje na opravy a údržbu, rozhlasové a televizní poplatky, cestovní náhrady hrazené osobám vykonávajícím pro organizaci závislou činnost, pohoštění či výdaje na věcné dary. Dále výdaje plynuly na úhradu úroků, kurzových rozdílů, pokut, penále, úroků z prodlení, poplatků z prodlení a jiných sankčních plateb placeným jiným subjektům než státu, státním fondům, obcím, krajům a dobrovolným svazkům obcí. Také na poskytnuté náhrady, které nepředstavují zaplacení ceny, ale částku stanovenou právním předpisem, jako například náhrada advokátovi při soudním sporu.

Seskupení položek *52 Neinvestiční transfery soukromoprávním osobám* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na neinvestiční transfery fundacím, ústavům a obecně prospěšným společnostem, spolkům, školským právníkům osobám, církvím, náboženským společnostem a společenstvím vlastníků jednotek.

Seskupení položek *53 Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na neinvestiční transfery krajům, kdy se jednalo o příspěvek na financování Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje, dále výdaji na neinvestiční transfery dobrovolným svazkům obcí a výdaji na neinvestiční příspěvky i transfery zřízeným příspěvkovým organizacím, jakožto příspěvky pro Základní a mateřskou školu v Židlochovicích či

školní jídelnu. Další výdaje plynuly na nákup kolků za účelem úhrady daní a poplatků, na platby daní státnímu rozpočtu, jako například odvod daně z přidané hodnoty, na nákup dálničních známek, na pokuty, penále, úroky z prodlení, poplatky z prodlení a jiné sankční platby placené státu, státním fondům, obcím, krajům, a dobrovolným svazkům obcí. Výdaje byly vynaloženy také na vratky transferů poskytnutých z veřejných rozpočtů, platby daní a poplatků krajům, obcím a státním fondům.

Seskupení položek *54 Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na náhrady mezd a příspěvky v době nemoci, na peněžité dary a účelové neinvestiční transfery poskytované fyzickým osobám.

Seskupení položek *56 Neinvestiční půjčené prostředky* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na neinvestiční půjčené prostředky nefinančním podnikatelům – právníckým osobám. V roce 2023 byla takovým výdajem úhrada zápůjčky.

Seskupení položek *59 Ostatní neinvestiční výdaje* bylo v roce 2023 tvořeno neinvestičními výdaji na nájemné za pozemky určené Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

2.4.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje, na základě druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtové skladby, patří do třídy 6 – *Kapitálové výdaje*, která je tvořena ze seskupení položek, jež se dále dělí na podseskupení, do kterých jsou řazeny, na konkrétní položky rozpočtové skladby, jednotlivé kapitálové výdaje města, jejichž rozdělení je uvedeno ve výkazu FIN 2-12 M.

V tabulce 8 jsou uvedeny názvy seskupení položek kapitálových výdajů a jejich celkové sumy k 31. 12. 2023.

Tabulka 8: Kapitálové výdaje

Seskupení položek	Název položky	Čerpání v Kč
61	Investiční nákupy a související výdaje	66 528 188,75
63	Investiční transfery	1 025 000,00
64	Investiční půjčené prostředky	1 180 828,00
Celkem		68 734 016,75

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Seskupení položek *61 Investiční nákupy a související výdaje* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na pořízení staveb, strojů a automobilů. Jednalo se například o výstavbu nových šaten na městském fotbalovém stadionu, výstavbu nových bytů a jejich rekonstrukce či splátku auta určeného pro městskou policii.

Seskupení položek *63 Investiční transfery* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na transfery fyzickým osobám, které vyvíjejí podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činnost mimo činnosti finanční. Jednalo se o příspěvek na zpracování projektové dokumentace stanice Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje v Židlochovicích.

Seskupení položek *64 Investiční půjčené prostředky* bylo v roce 2023 tvořeno výdaji na investiční půjčené prostředky fyzickým osobám. Jednalo se o zápůjčku finanční prostředků na nákup vybavení do ambulance lékaře.

2.5 Financování

Financování zahrnuje zejména peněžní operace, při kterých si město půjčuje peněžní prostředky a následně je splácí. Jedná se tedy o přijetí a splácení bankovních úvěrů.

V tabulce 9 je uveden stav financování, vztahující se k rozpočtu města Židlochovice, za rok 2023. Všechny uvedené údaje se vztahují k témuž roku, a byly získány z výkazu FIN 2-12 M.

Tabulka 9: Stav financování

Financování/ Stav rozpočtu v Kč	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečný rozpočet
Financování	- 24 180 000,00	- 29 412 100,00	- 39 378 546,49
Celkem	- 24 180 000,00	- 29 412 100,00	- 39 378 546,49

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Z tabulky 9 lze vyčíst, že ve sloupci *Skutečný rozpočet* je hodnota vyšší než ve sloupci *Rozpočet po změnách*. Je to dáno tím, že financování v sobě zahrnuje, kromě úhrady krátkodobých a dlouhodobých úvěrů, i operace z peněžních účtů města, které nemají charakter příjmů ani výdajů vládního sektoru. Jedná se například o neidentifikovatelné nebo mylné cizí prostředky. Dále jsou zde zahrnuty přebytky, které plynou z nadbytku příjmů nad výdaji města. Orgán města rozhodne, jak s nimi bude naloženo v následujícím rozpočtovém roce.

Financování, na základě druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtové skladby, patří do třídy 8 – *Financování*, která je tvořena ze seskupení položek, jež se dále dělí na podseskupení, do kterých jsou řazeny, na konkrétní položky rozpočtové skladby, jednotlivé druhy financování, jejichž rozdělení je uvedeno ve výkazu FIN 2-12 M.

V tabulce 10 jsou uvedeny názvy seskupení položek druhů financování a jejich celkové sumy k 31. 12. 2023.

Tabulka 10: Financování

Seskupení položek	Název položky	Čerpání v Kč
81	Financování z tuzemska – krátkodobé	-16 902 521,16
	Financování z tuzemska – dlouhodobé	- 18 480 000,00
89	Opravné položky k peněžním operacím	- 3 996 025,33
Celkem		- 39 378 546,49

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Seskupení položek *81 Financování z tuzemska* bylo v roce 2023 tvořeno zbývající splátkou krátkodobého municipálního úvěru, ve výši 5 700 000 Kč. Dále bylo tvořeno splátkami dlouhodobého úvěru, a to celkem ve výši 18 480 000 Kč. Tento dlouhodobý úvěr musí město i nadále splácet, avšak se podařilo zajistit fixaci úroků na celou dobu splácení, tedy do roku 2035 ve výši velmi příznivých 2,35 % ročně.

Na položce *81 Financování z tuzemska – krátkodobé* lze vidět, že hodnota uvedená v tabulce 10 je vyšší, než činila splátka krátkodobého municipálního úvěru. Je to způsobeno tím, že na tuto položku je zaznamenáván také přebytek finančních prostředků, který vznikl na konci roku 2023. Jednalo se o částku 11 202 521,16 Kč, která bude přesunuta do následujícího rozpočtového roku, tedy roku 2024.

Seskupení položek *89 Opravné položky k peněžním operacím* bylo v roce 2023 tvořeno operacemi z peněžních účtů města, které nemají charakter příjmů ani výdajů vládního sektoru. Jednalo se o neidentifikovatelné platby, kdy například daný subjekt zaplatil určitou částku, kterou nebylo možné přiřadit k žádné pohledávce. Jednalo se také o mylné platby, přeplatky či duplicitní platby. Na této položce je evidována i přenesená daňová povinnost v rámci daně z přidané hodnoty, plynoucí z fakturace stavebních prací, a zejména cizí prostředky evidované z dělené správy.

2.6 Střednědobý výhled rozpočtu sestavený na období 2024-2028

Střednědobý výhled rozpočtu slouží ke střednědobému finančnímu plánování města. Na základě střednědobého výhledu rozpočtu jsou důsledně zvažovány jeho potřeby a možnosti finančního zabezpečení. Město Židlochovice sestavuje střednědobý výhled rozpočtu na 5 let dopředu, každý rok ho aktualizuje a upravuje dle volebních preferencí aktuálního zastupitelstva. Jsou v něm zachyceny všechny vize volených orgánů.

Ve střednědobém výhledu rozpočtu jsou uvedeny předpokládané příjmy, výdaje, druhy financování a finanční rezerva pro každý rok. Dále jsou v něm rozpočítány splátky krátkodobých a dlouhodobých úvěrů, které má město evidované u Komerční banky, až do roku, kdy proběhnou jejich poslední splátky.

Návrh střednědobého výhledu rozpočtu sestaveného na období 2024-2028, byl zveřejněn na úřední desce města i na webových stránkách dne 11. 11. 2022. Zastupitelstvo města ho schválilo dne 14. 12. 2022.

Nejdůležitější údaje ze střednědobého výhledu rozpočtu města Židlochovice sestaveného na období 2024-2028, jsou uvedeny v tabulce 11.

Tabulka 11: Střednědobý výhled rozpočtu

Údaj/ Rok v tis. Kč	2024	2025	2026	2027	2028
Příjmy	200 554,00	207 304,00	211 304,00	214 904,00	220 089,00
Výdaje	181 250,00	188 500,00	186 500,00	186 500,00	186 500,00
Financování	-13 640,00	-13 090,00	-13 090,00	-13 090,00	-13 090,00
Rezerva	-5 664,00	-5 714,00	- 11 714,00	-15 314,00	-20 499,00

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

V tabulce 11 jsou uvedeny celkové plánované příjmy a výdaje města, celkové financování za jednotlivé roky, které bude sloužit k úhradě dlouhodobého úvěru města, a stav finančních rezerv. Ty jsou vytvářeny ke krytí budoucích výdajů, které by měly dle předpokladů nastat, ale není u nich známá přesná výše potřebných financí. Dále je rezerva

určena na úhradu neplánovaných výdajů. Údaje o střednědobém výhledu byly získány z daňových predikcí, úvěrových smluv a minulých zkušeností v oblasti příjmů a výdajů.

2.7 Analýza zadluženosti města

Zjišťování stavu zadluženosti slouží městu k získávání informací o tom, v jakém stavu se jeho hospodaření nachází. Součástí hospodaření města jsou půjčky peněžních prostředků od jiných subjektů, bez nichž by město nemělo dostatek financí, například na realizování nákladných investičních akcí. To s sebou nese riziko předlužení se. Proto je město povinno každoročně provádět analýzu zadluženosti, a v určitém termínu výsledky hospodaření zasílat Ministerstvu financí České republiky. To, na základě zaslaných výkazů vyhodnocuje, zda se město nedostává do dluhové pasti. Sledování zadluženosti měst a obcí slouží jako nástroj, který by měl vést k větší opatrnosti při hospodaření s veřejnými prostředky. Také může být ukazatel využit ministerstvy či jinými organizacemi při vyhodnocení přijatých žádostí o poskytnutí dotace.

Město se musí při provádění analýzy zadluženosti, a při jeho splácení, řídit zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Podle tohoto zákona město musí plnit takzvané dluhové pravidlo, které říká, že v případě územně samosprávných celků nesmí zadlužení přesáhnout 60 % průměru jejich celkových příjmů za poslední 4 roky. Pokud se tak stane, a subjekt překročí stanovenou 60% hranici, musí celkovou výši svého dluhu v následujícím roce snížit minimálně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky.

Průměrný příjem za poslední 4 rozpočtové roky se ve výpočtu používá z důvodu jednorázových či cyklických změn v příjmech, aby byla zajištěna určitá stabilita příjmů, jelikož čtyřleté období není ani příliš krátké, ani příliš dlouhé období. Aby byla zjištěna výše zadluženosti, je třeba spočítat podíl průměrného příjmu za poslední 4 rozpočtové roky a výši dluhu města k 31. 12. daného roku. Výše dluhu se vypočítá jako součet zůstatků na následujících syntetických účtech:

- 281 – Krátkodobé úvěry,
- 282 – Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky),
- 283 – Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů,
- 289 – Jiné krátkodobé půjčky,

- 322 – Směnky k úhradě,
- 326 – Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé,
- 362 – Krátkodobé závazky z ručení,
- 451 – Dlouhodobé úvěry,
- 452 - Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé,
- 453 - Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů,
- 456 – Dlouhodobé závazky z ručení,
- 457 – Dlouhodobé směnky k úhradě.

Pokud by město nesnižovalo své dluhy alespoň o zákonem stanovené minimum, Ministerstvo financí by v nadcházejícím roce rozhodlo o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu sdílených daní, který by připadl na splátku dluhu ve výši 5 % stanoveného zákonného minima, aby nedošlo k ohrožení výkonu samosprávy města. Bylo by velmi obtížné se později dostat z této dluhové pasti. Účelem tohoto pravidla je zajistit, aby město nekumulovalo své dluhy, a bylo schopné je včas splácet.

2.7.1 Zadluženost města za období 2020-2023

Tato část práce se zabývá výpočty zadluženosti města za období 2020-2023.

Výpočet zadluženosti města pro rok 2020

V tabulce 12 je uveden výpočet průměrného příjmu za období 2017-2020, tedy za poslední 4 rozpočtové roky od roku, pro který je zadluženost počítána, včetně téhož roku.

Tabulka 12: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2017-2020

Rok	Příjem v Kč
2017	151 154 629,24
2018	198 265 787,00
2019	225 243 378,00
2020	285 003 263,00
Průměrný příjem	214 916 764,31

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

V tabulce 13 je uveden zůstatek na syntetickém účtu 451 – *Dlouhodobé úvěry* k 31. 12. 2020, který je potřeba zahrnout do výpočtu zadluženosti města.

Tabulka 13: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2020

Účet	Název účtu	Zůstatek v Kč
451	Dlouhodobé úvěry	206 142 399,86
Celkem		206 142 399,86

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Na základě vypracovaných tabulek 12 a 13, je v rovnici 1 vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2017-2020.

$$\text{Podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2017 – 2020} = \frac{\text{Průměrný příjem za období 2017 – 2020}}{\text{Zůstatek na účtu 451}}$$

Rovnice 1: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2017-2020

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na základě rovnice 1, je v tabulce 14 vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2017-2020.

Tabulka 14: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2017-2020

Ukazatel	Hodnota
Průměrný příjem za roky 2017-2020	214 916 764,31 Kč
Zůstatky na účtech	206 142 399,86 Kč
Podíl dluhu k průměrnému příjmu	92,95 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulky 14 je patrné, že zadluženost města přesáhla v roce 2020 stanovenou 60% hranici zadluženosti o 32,95 %. Je tedy potřeba vypočítat 60 % průměru jejich příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, který činí 128 950 058,59 Kč, a rozdíl mezi výší skutečného dluhu a stanovenými 60 %, který činí 77 192 341,24 Kč. Jelikož město překročilo stanovenou 60% hranici zadluženosti, musí celkovou výši svého dluhu snižovat o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Tento 5% rozdíl činí 3 859 617,06 Kč.

Všechny vypočtené hodnoty jsou uvedeny v tabulce 15.

Tabulka 15: Výpočet zadluženosti pro rok 2020

Ukazatel	Vypočítaná hodnota
Podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2017-2020	92,95 %
60 % průměru příjmů za poslední čtyři rozpočtové roky	128 950 058,59 Kč
Rozdíl mezi výší skutečného dluhu a stanovenými 60 %	77 192 341,24 Kč
5% rozdíl mezi výší dluhu a stanovenými 60 %	3 859 617,06 Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zadluženosti města pro rok 2021

V tabulce 16 je uveden výpočet průměrného příjmu za období 2018-2021, tedy za poslední 4 rozpočtové roky od roku, pro který je zadluženost počítána, včetně téhož roku.

Tabulka 16: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2018-2021

Rok	Příjem v Kč
2018	198 265 787,00
2019	225 243 378,00
2020	285 003 263,00
2021	234 959 368,00
Průměrný příjem	235 867 949,00

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

V tabulce 17 jsou uvedeny zůstatky na syntetických účtech 281 – *Krátkodobé úvěry* a 451 – *Dlouhodobé úvěry* k 31. 12. 2021, které je potřeba zahrnout do výpočtu zadluženosti města.

Tabulka 17: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2021

Účet	Název účtu	Zůstatek v Kč
281	Krátkodobé úvěry	17 000 000,00
451	Dlouhodobé úvěry	184 648 736,80
Celkem		201 648 736,80

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Na základě vypracovaných tabulek 16 a 17, je v rovnici 2 vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2018-2021.

$$\frac{\text{Průměrný příjem za období 2018 – 2021}}{\text{Zůstatky na účtech 281 a 451}} = \text{Podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2018 – 2021}$$

Rovnice 2: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2018-2021
(Zdroj: vlastní zpracování)

V tabulce 18 je vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2018-2021.

Tabulka 18: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2018-2021

Ukazatel	Hodnota
Průměrný příjem za období 2018-2021	235 867 949,00 Kč
Zůstatky na účtech	201 648 736,80 Kč
Podíl dluhu k průměrnému příjmu	85,49 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulky 18 je patrné, že zadluženost města v roce 2021 přesáhla stanovenou 60% hranici zadluženosti o 25,49 %. Je tedy potřeba vypočítat 60 % průměru jejich příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, který činí 141 520 769,40 Kč, a rozdíl mezi výší skutečného dluhu a stanovenými 60 %, který činí 60 127 967,40 Kč. Jelikož město překročilo stanovenou 60% hranici zadluženosti, musí celkovou výší svého dluhu snižovat o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Tento 5% rozdíl činí 3 006 398,37 Kč.

Všechny vypočtené hodnoty jsou uvedeny v tabulce 19.

Tabulka 19: Výpočet zadluženosti pro rok 2021

Ukazatel	Vypočítaná hodnota
Podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2018-2021	85,49 %
60 % průměru příjmů za poslední čtyři rozpočtové roky	141 520 769,40 Kč
Rozdíl mezi výší skutečného dluhu a stanovenými 60 %	60 127 967,40 Kč
5% rozdíl mezi výší dluhu a stanovenými 60 %	3 006 398,37 Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zadluženosti obce pro rok 2022

V tabulce 20 je uveden výpočet průměrného příjmu za období 2019-2022, tedy za poslední 4 rozpočtové roky od roku, pro který je zadluženost počítána, včetně téhož roku.

Tabulka 20: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2019-2022

Rok	Příjem v Kč
2019	225 243 378,00
2020	285 003 263,00
2021	234 959 368,00
2022	215 073 443,00
Průměrný příjem	240 069 863,00

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

V tabulce 21 jsou uvedeny zůstatky na syntetických účtech 281 – *Krátkodobé úvěry* a 451 – *Dlouhodobé úvěry* k 31.12.2022, které je potřeba zahrnout do výpočtu zadluženosti města.

Tabulka 21: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2022

Účet	Název účtu	Zůstatek v Kč
281	Krátkodobé úvěry	5 700 000,00
451	Dlouhodobé úvěry	165 573 610,79
Celkem		171 273 610,79

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Na základě vypracovaných tabulek 20 a 21, je v rovnici 3 vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2019-2022.

$$\frac{\text{Průměrný příjem za období 2019 – 2022}}{\text{Zůstatky na účtech 281 a 451}} = \text{Podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2019 – 2022}$$

Rovnice 3: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2019-2022

(Zdroj: vlastní zpracování)

V tabulce 22 je vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2019-2022.

Tabulka 22: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2019-2022

Ukazatel	Hodnota
Průměrný příjem za období 2019-2022	240 069 863,00
Zůstatky na účtech	171 273 610,79
Podíl dluhu k průměrnému příjmu	71,34 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulky 22 je patrné, že zadluženost města v roce 2022 přesáhla stanovenou 60% hranici zadluženosti o 11,34 %. Je tedy potřeba vypočítat 60 % průměru jejich příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, které činí 144 041 917,80 Kč, a rozdíl mezi výší skutečného dluhu a stanovenými 60 %, který činí 27 231 692,99 Kč. Jelikož město překročilo stanovenou 60% hranici zadluženosti, musí celkovou výši svého dluhu snižovat o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Tento 5% rozdíl činí 1 361 854,65 Kč.

Všechny vypočtené hodnoty jsou uvedeny v tabulce 23.

Tabulka 23: Výpočet zadluženosti pro rok 2022

Ukazatel	Vypočítaná hodnota
Podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2019-2022	71,34 %
60% zadluženost	144 041 917,80 Kč
Rozdíl mezi výší skutečného dluhu a stanovenými 60 %	27 231 692,99 Kč
5% rozdíl mezi výší dluhu a stanovenými 60 %	1 361 854,65 Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zadluženosti města pro rok 2023

V tabulce 24 je uveden výpočet průměrného příjmu za období 2020-2023, tedy za poslední 4 rozpočtové roky od roku, pro který je zadluženost počítána, včetně téhož roku.

Tabulka 24: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2020-2023

Rok	Příjem v Kč
2020	285 003 263,00
2021	234 959 368,00
2022	215 073 443,00
2023	306 204 888,00
Průměrný příjem	260 310 240,50

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

V tabulce 25 je uveden zůstatek na syntetickém účtu 451 – *Dlouhodobé úvěry* k 31. 12. 2023, který je potřeba zahrnout do výpočtu zadluženosti města.

Tabulka 25: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2023

Účet	Název účtu	Zůstatek v Kč
451	Dlouhodobé úvěry	146 890 000,00
Celkem		146 890 000,00

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Na základě vypracovaných tabulek 24 a 25, je v rovnici 4 vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2020-2023.

$$\frac{\text{Průměrný příjem za období 2020 – 2023}}{\text{Zůstatek na účtu 451}} = \text{Podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2020 – 2023}$$

Rovnice 4: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2020-2023

(Zdroj: vlastní zpracování)

V tabulce 26 je vypočítán podíl dluhu k průměrnému příjmu za období 2020-2023.

Tabulka 26: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2020-2023

Ukazatel	Hodnota
Průměrný příjem za období 2020-2023	260 310 240,50
Zůstatky na účtech	146 890 000,00
Podíl dluhu k průměrnému příjmu	56,43 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulky 26 je patrné, že zadluženost obce v roce 2023 nepřesáhla stanovenou 60% hranici zadluženosti.

2.7.2 Zhodnocení zadluženosti města za období 2020-2023

Na základě provedené analýzy zadluženosti města za období 2020-2023, byly zjištěny procentuální podíly dluhu k průměrným příjmům za sledované roky, které jsou uvedeny v tabulce 27. Za kritickou hodnotu je považována zadluženost vyšší jak 60 %.

Tabulka 27: Zhodnocení zadluženosti města za období 2020-2023

Rok	2020	2021	2022	2023
Zadluženost v %	92,95	85,49	71,34	56,43

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na základě zhodnocení výsledků analýzy zadluženosti je možno konstatovat, že za uplynulé 4 rozpočtové roky, dokázalo město snížit svoji zadluženost z velice kritické hodnoty 92,95 % v roce 2020, na velmi uspokojivou hodnotu 56,43 % v roce 2023. Zadluženost města se tedy od roku 2020 doposud, snížila o 36,52 %.

Vysoká zadluženost v roce 2020 souvisela s přijetím dlouhodobého úvěru od Komerční banky. K tomuto úvěru se v roce 2021 přidal i krátkodobý úvěr. Z tabulky 27 lze vyčíst, že se během sledovaných let zadluženost města snižovala. To bylo způsobeno úhradami pravidelných měsíčních splátek. V roce 2023 byl splacen krátkodobý úvěr, dlouhodobý bude splácen i nadále, až do poslední splátky, která proběhne 31. 10. 2035. V roce 2023 se podařilo zajistit fixaci úroků dlouhodobého úvěru až do konce doby splácení, tedy do roku 2035, ve výši 2,35 % ročně. Zároveň byly v roce 2023 zaznamenány největší průměrné příjmy za poslední čtyři rozpočtové roky, z důvodu vyúčtování velkých investičních akcí. Zastupitelé se vzhledem k vysoké zadluženosti

rozhodli nepořádat další velké investiční akce, což také přispělo ke snížení zadluženosti. Město se tedy dostalo z vysoké zadluženosti, a momentálně, po několika letech, nemá problémy se splácením krátkodobých závazků. Musí však udržovat přísnou finanční politiku pod kontrolou a nepovolovat další nákladné investice. Je to velká výzva, zejména pro tamější zastupitele, kteří jsou zvyklí hodně investovat.

2.7.3 Míra zadlužení majetku města za období 2020-2023

Tato část práce se zabývá výpočty míry zadlužení majetku města za období 2020-2023.

Výpočet tohoto ukazatele je pro město velice důležitý, protože zachycuje míru zadlužení jeho majetku. Ukazatel určuje, jaký podíl aktiv je kryt cizími zdroji. Aktivity města jsou například stavby, pozemky, dopravní prostředky, softwary či dlouhodobý finanční majetek. Cizími zdroji jsou krátkodobé a dlouhodobé závazky.

Hodnota míry zadlužení majetku města, by neměla překročit hranici 25 %. Výsledek ukazatele není konečným vyjádřením míry finančního zdraví města, ale na jeho základě jsou stanoveny hraniční hodnoty, jejichž překročení pro město, velice pravděpodobně znamená výskyt zvýšeného rizika možných problémů souvisejících se splácením evidovaných dluhů.

Výpočet míry zadlužení majetku obce znázorňuje rovnice 5.

$$\text{Míra zadlužení majetku obce} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Aktiva}}$$

Rovnice 5: Míra zadlužení majetku města

(Zdroj: vlastní zpracování)

Při výpočtu míry zadlužení majetku města byly použity hodnoty z rozvahy města pro daný rok. Konkrétně se jedná o ukazatele hodnoty cizích zdrojů a celkových aktiv.

Výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2020

V tabulce 28 je uveden výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2020.

Tabulka 28: Výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2020

Ukazatel	Hodnota
Cizí zdroje	367 613 917,97 Kč
Celková aktiva	1 236 443 216,19 Kč
Zadlužení majetku města	29,73 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Z výpočtu je zřejmé, že zadlužení majetku města, v roce 2020, překročilo rizikovou hodnotu 25 %.

Výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2021

V tabulce 29 je uveden výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2021.

Tabulka 29: Výpočet cizích zdrojů k celkovým aktivům za rok 2021

Ukazatel	Hodnota
Cizí zdroje	254 585 023,93 Kč
Celková aktiva	1 138 195 219,54 Kč
Zadlužení majetku města	22,37 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Z výpočtu je zřejmé, že zadlužení majetku města, v roce 2021, nepřekročilo rizikovou hodnotu 25 %.

Výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2022

V tabulce 30 je uveden výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2022.

Tabulka 30: Výpočet míry zadlužení majetku obce za rok 2022

Ukazatel	Hodnota
Cizí zdroje	255 112 392,56 Kč
Celková aktiva	1 157 306 258,49 Kč
Zadlužení majetku města	22,04 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Z výpočtu je zřejmé, že zadlužení majetku města, v roce 2022, nepřekročilo rizikovou hodnotu 25 %.

Výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2023

V tabulce 31 je uveden výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2023.

Tabulka 31: Výpočet míry zadlužení majetku obce za rok 2023

Ukazatel	Hodnota
Cizí zdroje	271 987 031,97 Kč
Celková aktiva	1 263 243 703,27 Kč
Zadlužení majetku města	21,53 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Z výpočtu je zřejmé, že zadlužení majetku města, v roce 2023, nepřekročilo rizikovou hodnotu 25 %.

Zhodnocení míry zadlužení majetku města

Na základě provedených výpočtů vztahujících se k míře zadlužení majetku města za období 2020-2023, byly zjištěny procentuální hodnoty, vztahující se k zadlužení majetku města za uvedené roky, které jsou uvedeny v tabulce 32. Za kritickou hodnotu jsou považovány hodnoty vyšší jak 25 %.

Tabulka 32: Zhodnocení míry zadlužení majetku města za období 2020-2023

Rok	2020	2021	2022	2023
Zadlužení majetku v %	29,73	22,37	22,04	21,53

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na základě zhodnocení výsledků výpočtů ukazatele míry zadlužení majetku města, je možno konstatovat, že za uplynulé 4 rozpočtové roky, dokázalo město snížit zadlužení svého majetku z kritické hodnoty 29,73 % v roce 2020, na uspokojivou hodnotu 21,53 %, v roce 2023. Zadlužení majetku města se tedy za sledované roky snížilo celkem o 8,20 %.

V roce 2020 město vykazovalo nejvyšší hodnotu zadlužení majetku, především z důvodu přijetí dlouhodobého úvěru. V tomto roce nebylo schopno splácet ani své krátkodobé závazky. V rámci schválených úspor, a postupného splácení dluhu, se městu

podánilo v následujících třech letech snížit podíl cizích zdrojů na celkových aktivech, čímž došlo ke snížení míry zadlužení majetku. Výše aktiv města se v průběhu sledovaných let nijak rapidně nezměnila.

2.7.4 Celková likvidita města za období 2020-2023

Celková likvidita určuje poměr, kterým je město schopno krýt své krátkodobé závazky. Ukazatel vyjadřuje, jak je město schopno přeměnit vlastní krátkodobý majetek na finanční prostředky, které může použít na úhradu krátkodobých závazků. K tomu využívá ukazatele z rozvahy, kterými jsou oběžná aktiva a krátkodobé závazky. Oběžnými aktivy jsou zásoby, krátkodobé pohledávky či krátkodobé poskytnuté zálohy a krátkodobý finanční majetek, jímž jsou finanční prostředky v pokladně a na bankovních účtech. Krátkodobé závazky mají splatnost do 1 roku, a patří mezi ně krátkodobý úvěr, závazky vůči dodavatelům, krátkodobé přijaté zálohy a výdaje příštích období.

Výsledek ukazatele říká, kolikrát jsou kryty krátkodobé závazky krátkodobými likvidními prostředky. Vypočítaná hodnota by neměla být menší než 1. Pokud by byla hodnota ukazatele nižší než 1, naznačuje to, že město není schopno splácet své krátkodobé závazky. To znamená, že se dostává do platební neschopnosti.

Výpočet celkové likvidity znázorňuje rovnice 6.

$$\text{Celková likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Rovnice 6: Výpočet celkové likvidity

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet celkové likvidity za rok 2020

V tabulce 33 je uveden výpočet celkové likvidity města za rok 2020.

Tabulka 33: Výpočet celkové likvidity za rok 2020

Ukazatel	Hodnota
Oběžná aktiva	171 754 716,09 Kč
Krátkodobé závazky	138 686 521,67 Kč
Celková likvidita	1,24

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Výsledek výpočtu znamená, že krátkodobé likvidní prostředky, v roce 2020, kryly krátkodobé závazky 1,24krát.

Výpočet celkové likvidity za rok 2021

V tabulce 34 je uveden výpočet celkové likvidity města za rok 2021.

Tabulka 34: Výpočet celkové likvidity za rok 2021

Ukazatel	Hodnota
Oběžná aktiva	58 395 237,22 Kč
Krátkodobé závazky	51 278 527,07 Kč
Celková likvidita	1,14

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Výsledek výpočtu znamená, že krátkodobé likvidní prostředky, v roce 2021, kryly krátkodobé závazky 1,14krát.

Výpočet celkové likvidity za rok 2022

V tabulce 35 je uveden výpočet celkové likvidity města za rok 2022.

Tabulka 35: Výpočet celkové likvidity za rok 2022

Ukazatel	Hodnota
Oběžná aktiva	76 939 267,90 Kč
Krátkodobé závazky	69 267 785,44 Kč
Celková likvidita	1,11

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Výsledek výpočtu znamená, že krátkodobé likvidní prostředky, v roce 2022, kryly krátkodobé závazky 1,11krát.

Výpočet celkové likvidity pro rok 2023

V tabulce 36 je uveden výpočet celkové likvidity města za rok 2023.

Tabulka 36: Výpočet celkové likvidity za rok 2023

Ukazatel	Hodnota
Oběžná aktiva	126 677 346,16 Kč
Krátkodobé závazky	110 214 673,24 Kč
Celková likvidita	1,15

(Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů města)

Výsledek výpočtu znamená, že krátkodobé likvidní prostředky, v roce 2023, kryly krátkodobé závazky 1,15krát.

Zhodnocení celkové likvidity města za období 2020-2023

V tabulce 37 jsou, na základě provedené analýzy, uvedeny výsledky výpočtu celkové likvidity města za období 2020-2023. Za kritickou hodnotu jsou považovány hodnoty menší jak 1.

Tabulka 37: Zhodnocení celkové likvidity města za období 2020-2023

Rok	2020	2021	2022	2023
Zadlužení majetku v %	1,24	1,14	1,11	1,15

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na základě zhodnocení celkové likvidity města za roky 2020-2023, je možno konstatovat, že je město Židlochovice v dlouhodobém období likvidní, je tedy schopno splácet své závazky. Celková likvidita města je, ale jeho slabou stránkou. I když se hodnoty pohybují nad stanovenou minimální hranicí, město má v tomto ohledu, na čem pracovat. Je potřeba opravdu sledovat každou vynaloženou korunu, protože město nedisponuje dostatkem volných financí. V globálním porovnání, dosahují obce či města v České republice mnohem vyšší likvidity než právě analyzované město Židlochovice. Snahou města je zlepšit celkovou likviditu alespoň na hodnotu 1,3, aby bylo cashflow pružnější.

3 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ

V návrhové části diplomové práce jsou zpracována možná řešení identifikovaných problémů, určených pro Město Židlochovice.

V rámci zpracování této diplomové práce se autorka zaměřila na rozpočet a zadluženost města Židlochovice, a to konkrétně na detailní rozbor příjmové a výdajové strany rozpočtu města za rok 2023, a analýzu zadluženosti včetně souvisejících ukazatelů za období 2020-2023.

Na základě analýzy rozpočtu a zadluženosti města bylo zjištěno, že se Židlochovice dlouhodobě potýkají s nedostatkem finančních prostředků.

Z detailní analýzy rozpočtu města, i z analýzy zadluženosti vyplynulo, že by město mělo pracovat zejména na zvýšení celkové likvidity a na snížení zadlužení svého majetku. Zvýšení oběžných aktiv a snížení krátkodobých závazků povede ke zvýšení celkové likvidity. Taktéž zvýšení celkových aktiv a snížení celkových závazků povede ke snížení zadlužení majetku. Snížení těchto dvou ukazatelů bude dosaženo zvýšením příjmové a snížením výdajové strany rozpočtu, což povede ke snížení celkové zadluženosti města. Jak již bylo zmíněno, město se v roce 2023 po mnoha letech dostalo do situace, kdy není předlužené. Aby bylo zajištěno dlouhodobé finanční zdraví města, je potřeba se v téhle pozici udržet. Bude nutné přijmout opatření, která městu zajistí dlouhodobou stabilní finanční situaci.

V rámci návrhové části autorka, ve spolupráci s vedením města, navrhla možné způsoby zvýšení příjmové strany rozpočtu města, a následně možné způsoby snížení výdajové strany rozpočtu města, což by mělo vést k naplnění cíle této diplomové práce, kterým je snížení celkové zadluženosti města Židlochovice.

3.1 Investiční akce

Na základě rozhovorů a konzultací s vedením města, byly navrženy možné varianty, které by měly vést ke zvýšení příjmů. Na realizaci těchto návrhů budou muset být vynaloženy určité výdaje. Ty se, ale v krátkodobém horizontu vrátí zpět a město tak začne generovat zisky, které budou posilovat příjmovou stranu rozpočtu.

Prvním z návrhů je rozšíření činností stávající městské společnosti. Společnost s ručením omezeným město založilo v roce 2022, a to společnost s názvem Jan Dezort. Tato byla založena za účelem výstavby nové polikliniky, která bude postavena za pomoci dotačních prostředků a úvěru, který bude splácen z pravidelně hrazených nájmů nebytových prostor lékařů, působících v této poliklinice. Po splacení celého úvěru bude hrazené nájemné posilovat příjem rozpočtu města. Do této akce vložilo město pouze budovu, kterou již nevyužívá, taktéž nevyužité pozemky a malý finanční obnos. Na základě uvedených informací vyplývá, že tato výstavba město nebude stát téměř žádné finanční prostředky, a díky vhodně zpracovanému plánu, nedojde k zadlužení města, i když bude na realizaci přijat úvěr.

Návrhem na zvýšení příjmové strany rozpočtu města je rozšíření činnosti stávající společnosti Jana Dezorta, o rozvoj bytového hospodářství. Tento návrh spočívá v postavení nízkoenergetického domu či seskupení domů, které by byly pronajímány občanům města. Z hrazených měsíčních nájmů, které budou zvyšovat příjmy rozpočtu města, by byly opravovány další městské domy a byty, které by dosahovaly také nízké energetické úrovně. Město by díky nízkoenergetickým domům zvýšilo svoji bytovou atraktivitu, a mohlo by tak získat mnohem více finančních prostředků z pronájmů. Tento typ bydlení je v dnešní době velice žádaný, zejména kvůli úspoře na energiích a ekologičnosti. Bytové jednotky a domy by byly postaveny z dotačních prostředků a vlastního podílu, který bude město schopno investovat, díky prodeji vlastního bytového domu, o který již nemá zájem. Z prodeje domu by město získalo, dle znaleckého posudku, minimálně 40 000 000 Kč.

Z počátku by byl postaven pouze jeden nízkoenergetický dům s 10 bytovými jednotkami. Na tuto výstavbu by město využilo dotačních prostředků, a zbytek výdajů by uhradilo z prostředků získaných z prodeje domu. Tudiž by nemuselo vkládat žádné dodatečné finance. Předpokládá se, že cena nájmu, bude v průměru na 1 bytovou jednotku s průměrnou rozlohou 50 m², činit 20 000 Kč. Za rok by tedy město získalo, ze všech 10 pronajatých bytových jednotek, celkem 2 400 000 Kč. Jelikož by do této realizace město nevěložilo žádné dodatečné finanční prostředky, nebude muset čekat na to, až nájem pokryjí počáteční investici. Ihned první přijaté nájemné začne posilovat příjmovou stranu rozpočtu města, a přijaté prostředky budou moci být dále využity v rámci další výstavby či rekonstrukcí.

Dalším návrhem je vybudování městské kavárny, a zároveň prodejny bio domácí produkce, součástí nichž, bude i dětská herna. Tato služba ve městě chybí, a na základě vznesených požadavků od obyvatel města, je velmi žádanou. Proto je předpokládáno, že by byla hojně navštěvována. Na základě konzultací s vedením města, by se tato stavba mohla nacházet v současném turistickém informačním centru, které přestává plnit svoji funkci z důvodu dostupnosti chytrých technologií. Jednalo by se opět o výdělečnou činnost města, ze které by plynul, v dlouhodobém horizontu, zisk. Realizace tohoto návrhu by pro město nebyla příliš nákladná. Bylo by potřeba pořídit pouze základní vybavení, kterým město nedisponuje. To by město zvládlo uhradit z vlastních finančních prostředků. Prostory by byly zajištěny. Potřební pracovníci by byli uvolněni z regionálního turistického informačního centra, tudíž by nebyly vynaloženy dodatečné náklady na mzdy. Jedním z návrhů je, aby tato aktivita byla zřízena jako nezisková organizace města, kde by mohly být získávány dotační prostředky pro osoby znevýhodněné na trhu práce.

V tabulce 38 je uveden podrobný rozpočet na vybavení kavárny. Předběžné ceny jsou uvedeny včetně daně z přidané hodnoty.

Tabulka 38: Předběžný rozpočet na vybavení městské kavárny

Položka	Předběžná cena v Kč
Kávovar	60 500,00
Mlýnek na kávu	21 780,00
Pokladní systém	12 705,00
Cukrářská vitrína	31 460,00
Sklenice	1 815,00
Hrnečky	6 050,00
Talíře	1 210,00
Tácky na servírování kávy	1 815,00
Příbory	605,00
Systém HACCP	18 150,00
Lednice na přepravky	30 250,00
Přístroj na palačinky, vafle	6 050,00
Konvička pro baristu	1 210,00
Servis na překapávanou kávu	3 630,00
Čajový servis	1 210,00
Mikrovlnná trouba	1 815,00
Kontrolní váha	605,00
Hnětač na těsto – palačinky, vafle	1 815,00
Celkem	202 675,00

(Zdroj: vlastní zpracování)

Předběžný rozpočet, uvedený v tabulce 38, byl zpracován ve spolupráci s pracovníky města Židlochovice. Systém HACCP slouží k analýze rizika a ke stanovení kritických kontrolních bodů při práci s potravinami. Je to základní nástroj, díky kterému může být

účinně předcházeno rizikům, která by mohla ohrozit bezpečnost potravin. Stoly a židle nejsou v rozpočtu uvedeny, protože těmi město disponuje.

Ze zpracovaného předběžného rozpočtu je patrné, že realizace tohoto návrhu nebude příliš nákladná a město ji opravdu zvládne financovat z vlastních zdrojů. Předpokládá se, že na zboží k přípravě kávy či sladkých pokrmů, bude vynaloženo průměrně 65 000 Kč měsíčně. Dále se předpokládá denní návštěvnost, tedy od pondělí do pátku, v průměru 12 návštěvníků denně, kdy by zákazník utratil v průměru 200 Kč. Denní příjmy by tedy dle predikcí činily 2 400 Kč. Predikovaný roční příjem by činil přibližně 600 000 Kč. Prvotně vynaložený náklad na realizaci této akce by se vrátil ihned v prvním roce fungování kavárny. Poté by zisk začal posilovat příjmovou stranu rozpočtu.

Co se týče bio prodejny, ta by fungovala jako prodejna s obsluhou, a od odpoledních hodin, až do rána, i o víkendech a svátcích, by obsluhu nahradila technologie, díky které se zákazník bude moci obsloužit sám.

Prodejna by byla umístěna v centru města Židlochovice, kde v současné době, není poblíž prodejna potravin. V prodejně bude nabízen tradiční sortiment venkovské samoobsluhy s upřednostněním produktů od lokálních dodavatelů, například mléčné výrobky jako kozí sýry, ovčí sýry, máslo, mléko, jogurty, zakysaná mléka, dále zelenina, ovoce, obilniny, medy, regionální vína, meruňkové produkty, medovina, maso, uzeniny, vejčička, pečivo, káva, koření, čokolády, čaje, marmelády, kosmetika, dárkové zboží lokálních výrobců, oříšky, sušené plody, bio tašky, pytlíky na bio odpady, a další dle vyhledaných nebo nově vzniklých zdrojů lokálních dodavatelů.

Doplňkovou službou prodejny s obsluhou bude malý koutek s nabídkou kávy, čaje, bezlepkového pečiva, sušenek a zákusků od lokálních výrobců, knihovna, možnost připojení k internetu a dětská herna. Ta bude vybavena hračkami poskytnutými z městského bazaru.

Na provoz samoobslužné prodejny s kombinovaným provozem bude potřeba pořídit samoobslužnou pokladnu, duální pokladnu, kompletní přístupový systém, a kamerový systém. Předběžné náklady na realizaci, na základě již získané cenové nabídky, by činily 438 000 Kč. Současně lze tyto náklady snížit dotací z Jihomoravského kraje, až do výše 150 000 Kč. Zboží bude získáváno na základě komisního prodeje. Nebude na něj tedy vynaložen žádný prvotní výdaj. Zboží bude vloženo do prodejny, a po jeho prodeji

zákazníkovi, bude uhrazena smluvená částka dodavateli, který zboží do komisního prodeje vložil.

Dle složení obyvatel Židlochovic je předpokládáno, že by za měsíc, při každodenním fungování, prodejnu navštívilo až 1 200 lidí. Odhad na 1 útratu činí průměrně 300 Kč na osobu. Odhad měsíčního příjmu města činí 360 000 Kč. Ročně až 4 320 000 Kč. Z těchto příjmů by bylo hrazeno komisní zboží.

Předpokládá se, že již v 1. roce fungování prodejny bude město generovat zisk, který posílí příjmovou stranu rozpočtu. Celkový prvotní výdaj bude tedy činit 438 000 Kč, který bude snížen až o 150 000 Kč, které město získá z dotačních prostředků.

Poslední návrh plyne z již založeného komunitního bazaru ve městě. Tento bazar byl založen před třemi roky za účelem pomoci sociálně slabším rodinám, které si zde mohly nakoupit jednak oblečení, jak pro děti, tak i dospělé, tak i hračky či kola, nábytek. Tedy vše, co jiný občan do bazaru přinesl s tím, že už nevyužije. Ceny zboží se pohybují v rámci desetikorun. Po necelém roce fungování začal mít bazar opravdu vysokou návštěvnost, a to nejen osob ze sociálně slabších rodin. Začalo se v něm objevovat zboží s vysokou hodnotou. Bohužel se bazar nachází v malém prostoru, a už teď je problém tam všechno zboží vměstnat. Proto by bylo vhodné realizovat rozšíření prostor a jejich estetickou úpravu. Na internetových stránkách města by bylo vhodné vytvořit obsah, který by spravoval pověřený pracovník komunitního centra, ve spolupráci s vedoucím bazaru a informatiky. Na něj by byly vkládány fotografie zboží, které občané, nejen ze Židlochovic, do bazaru přinesou. Bazar by měl být také více propagován samotným městem. To by mohlo být realizováno prostřednictvím městského rozhlasu. Aktuálně má velice málo osob povědomí o tomto bazaru. Každý prodaný kus zboží, je příjmem rozpočtu města, proto by bylo vhodné zhodnotit, zda by neměly být lehce navýšeny ceny některých druhů zboží, protože momentálně už bazar neslouží jen pro sociálně slabší osoby. V případě realizace tohoto návrhu, bude město muset vynaložit pouze drobné výdaje na přesun bazaru do jiných prostor, či na nákup věšáků, kterých by byl v případě rozšíření nedostatek.

Výdaje na přesun bazaru by činily odhadem 5 000 Kč. Na základě rozhovoru s vedoucí bazaru, by bylo potřeba přikoupit 20 kusů stojanů. Na ty by město muselo vynaložit 70 000 Kč. Cena 1 stojanu je stanovena na 3 500 Kč. Za rok 2023, město získalo z fungování bazaru průměrně 30 000 Kč za měsíc. Předpokládá se, že rozšíření bazaru

a lehké navýšení cen některého zboží, by přineslo až dvojnásobný zisk, tedy průměrně 60 000 Kč měsíčně. Místo průměrných 360 000 Kč ročně, by městu plynul předpokládaný příjem ve výši 720 000 Kč ročně.

Další příležitostí, jak by město mohlo zvýšit své příjmy, by bylo zavedení placených parkovacích zón, takzvaných „modrých zón“. Placená parkovací zóna je zde jen jedna, a to na městském náměstí. Zavedením modrých zón, které jsou vyhrazeny na parkování pro rezidenty dané oblasti, kteří si zakoupí dlouhodobé parkovací oprávnění, by město eliminovalo boje občanů o parkovací místa, nedocházelo by k parkování na místech, která pro to nejsou určena. Samozřejmě toto opatření by bylo považováno občany města za nepřijatelné. Na vedení města by se strhla lavina nemístných poznámek. Proto by bylo vhodné občanům důkladně vysvětlit přínosy a důvod realizace. Starosta města tento návrh podporuje, a byl by rád, kdyby byl v následujících letech realizován. Z realizace tohoto návrhu bude město pravidelně získávat finanční prostředky, které budou posilovat příjmovou stranu rozpočtu. Zároveň bude muset být vynaložena i určitá část výdajů. Na základě konzultací s vedením města, realizace tohoto návrhu povede k navýšení příjmové strany rozpočtu, již v krátkodobém horizontu.

V neposlední řadě by město mohlo zvýšit své příjmy tím, že by pronajímalo nově vybudovanou stodolu ke komerčním účelům. Tato stodola byla postavena před dvěma roky, a mnoho akcí v ní zatím neproběhlo. To z toho důvodu, že vedle této stodoly bydlí starší pár, který vznáší stížnosti, kvůli nadměrnému hluku v pozdních hodinách, například v případě konání svateb či oslav. Na základě dohody je tedy stodola pronajímána pouze jedenkrát za měsíc. S nepřijemnými sousedy vedení města nic nenadělá, proto by bylo dobré se zamyslet nad odhlučněním této stavby. Cena nájmu na jeden den činí 25 000 Kč, proto by byla škoda ji nevyužít jako další zdroj vlastních příjmů. Bylo by vhodné ji tedy poskytovat i k jiným akcím, které by nenarušovaly noční klid. V letním období by se tam mohla konat například divadelní představení, výstavy či koncerty.

Realizace tohoto návrhu by vyžadovala výdaj, který by byl vynaložen na odhlučnění stodoly. Na základě cenové nabídky by odhlučnění stodoly stálo 480 000 Kč. Bylo by zajištěno snížení hluku téměř o 100 %. Předpokládá se, že by se po odhlučnění ve stodole konaly 4 akce měsíčně, ročně tedy celkem 48 akcí. To by zajistilo městu předpokládaný příjem, s cenou nájemného 25 000 Kč na den, ve výši 1 200 000 Kč ročně. Vynaložené

finance na odhlučnění stavby by se tedy městu vrátily za 5 měsíců. Poté by zisk navyšoval příjmovou stranu rozpočtu města.

3.2 Zvýšení příjmové strany rozpočtu

Zvýšení příjmové strany rozpočtu, bez dodatečného vynaložení výdajů, by mohl zajistit následující návrh.

Často se stává, že lidé parkují, i přes zákazy, na místech, která pro to nejsou určena. Například před hasičskou stanicí, kde komplikují výjezd hasičů. Nebo na městských plochách, před malými prodejny, kde brání vjezdu zásobovacím vozům. V těchto oblastech by se mohla častěji vyskytovat městská hlídka, a tyto občany pokutovat. Nedochovalo by tak k častým neshodám, blokování průjezdu či průchodu jiných osob.

Pokuta by činila 500 Kč. Dle zkušeností je předpokládáno, že by bylo vybráno průměrně 40 pokut měsíčně. Ročně by se tedy příjem města navýšil o 240 000 Kč.

Zvýšení příjmů by mělo být realizováno na základě drobných výdajů prostřednictvím přesunů mezi vlastními prostory města, za realizace vlastních pracovníků, tak aby došlo ke zvýšení příjmů rozpočtu města a nedocházelo k vysokým výdajům. Větší realizace, prostřednictvím úvěrových prostředků, by měly být úplně vyloučeny, aby nedošlo k opětovnému předlužení města, ze kterého se teprve v roce 2023 dostalo. Nebylo by to vhodné ani v rámci likvidity, na níž se snaží město pracovat, a přijetí úvěru by ji jen snížilo. Dále by to nebylo vhodné ani pro zadlužení majetku, které by se tímto krokem zvýšilo.

3.3 Snížení výdajové strany rozpočtu

Na základě detailní analýzy výdajové strany rozpočtu města Židlochovice, byly nalezeny způsoby, jak by město mohlo snížit své výdaje.

Prvním identifikovaným problémem, v rámci výdajové strany rozpočtu města, je nákup velkého množství softwarů a programů, za které jsou placeny vysoké roční poplatky. Některé z těchto softwarů a programů, ale nejsou využívány natolik, aby se za ně vyplatilo vynakládat peněžní prostředky. Například odbor Městského kulturního střediska, pod který spadá Regionální turistické centrum, využívá samostatný program k evidenci vín a vinných produktů. Koupaliště města využívá program ke správě

skladových zásob. Odpadové hospodářství využívá další samostatný program k evidenci odpadu. Proto by bylo vhodné zvážit vypovězení smlouvy u programů, které nemají vysoké využití, a nahradit je. Bylo by možné využívat jednotný program, který by mohly využívat všechny odbory. Došlo by tak k úspoře financí, a k lepší koordinaci při výskytu možných problémů, spojených se správou jednotlivých programů.

Druhým, objemově vysokým, výdajem města, který by měl být snížen, je vynakládání finančních prostředků jednotlivými odbory, například na čisticí prostředky, ochranné pomůcky, pracovní oděvy či nástroje, kancelářské potřeby, a na podobné záležitosti. Některé odbory nakupují sami za sebe od různých dodatelů, a to je velmi neekonomické. Je zde využito hledisko rychlé dodávky na konkrétní místo. Město by ušetřilo mnoho financí, kdyby nakupovalo tyto potřeby jednotně, za všechny odbory dohromady, a to pouze od jednoho odběratele. Město by zároveň získalo množstevní slevu. Tento nový systém by probíhal následovně. Jednotlivý pracovníci by vznášeli své požadavky vedoucímu odboru, pod který náleží. Ten by je následně předal pověřenému pracovníkovi, který by měl na starost souhrnné objednávky. Objednávání jednotlivými odbory by probíhalo výhradně formou e-mailové komunikace, což je nejrychlejší a nejefektivnější způsob komunikace mezi pracovníky. V naléhavých případech osobně či telefonicky.

Pověřený pracovník nemusí čekat, až bude objednávka dosahovat vysokého objemu, aby se vyplatilo ji objednat. Na základě uzavřené smlouvy s dodavatelem bude možné, aby dodavatel doručil jednotlivou dodávku z celkové objednávky v přesně určený den, na konkrétní místo, a to bez úhrady jakýchkoliv transakčních nákladů.

Třetí skupinou výdajů, které by měly být sníženy, je vynakládání financí na nejrůznější kulturní a společenské akce, jako například různá divadla, přednášky, pochod rakouských čertů, akce Meruňkobraní, nejrůznější trhy, tradiční krojované hody nebo masopustní pochod, kterými chce město neustále vylepšovat svoji kulturní činnost. V případě mnoha z těchto realizovaných akcí je předpokladem ztrátovost. Město tedy plánuje akci s tím, že její realizací přijde o určitou část svých finančních prostředků. Například u akce Meruňkobraní a akce Pochod rakouských čertů, se jedná o značnou ztrátu. Proto by bylo vhodné, zamyslet se nad tím, zda je opravdu nutné realizovat akce, u kterých je očekávané, že bude dosaženo vysoké ztráty na úkor vylepšení jména města z realizace kulturních činností. Musí být pečlivě zhodnoceno, jaké příjmy může akce

přinést, a porovnat je s vynaloženými náklady a úsilím na její realizaci. Velké akce jsou totiž nejen finančně náročné, ale také organizačně, a bývá na ně vynaložené značné úsilí jednotlivých pracovníků, aby vše probíhalo dle předem připraveného plánu. Město má již velmi dobrou pověst, co se týče oblasti kultury. Není rozumné, ani za předpokladu vylepšení jména obce, zvyšovat svoji zadluženost.

Dalším problémem je realizace akcí z dotačních programů, které z většiny nejsou poskytovány ve 100% výši, a město tak musí vynakládat své peněžní prostředky na profinancování vlastního podílu akce. Město každoročně přijímá mnoho investičních dotací. V případě některých, jsou doplatky opravdu vysoké. Proto by bylo vhodné, v rámci úspor, eliminovat množství investičních akcí, protože každá z nich potřebuje vlastní podíl, a město bohužel nemá dostatek svých financí, aby tyto akce mohlo hradit pouze ze svých prostředků. Je důležité vybírat dotační tituly, s co nejmenším podílem na vlastních financích, aby výdaj nepřevyšoval přínos z dotace. Opět by bylo vhodné, zamyslet se nad tím, zda je opravdu nutné realizovat akce, které budou v budoucnu zatěžovat rozpočet města svými provozními výdaji.

Poslední návrh, v rámci snížení výdajové strany, se týká realizovaných služeb městem, na které okolní obce využívající tyto služby, doplácí příspěvek. Jedná se například o realizovanou akci Senior taxi, kterou řeší město Židlochovice. Jedná se o taxi službu, která jezdí po městě a okolních obcích, vyzvedává seniory a rozváží je tam, kde potřebují, například u doktorů či v maloobchodech. Město Židlochovice tuto akci zajišťuje, hradí, a okolní obce platí pouze nízké měsíční příspěvky. Naneštěstí celá tato aktivita má špatně nastavený finanční proces, a její realizaci město Židlochovice přichází o své finance. Proto je důležité, aby byly důkladně zváženy všechny realizované akce města, v kooperaci s okolními obcemi, aby nedocházelo k situacím, kdy budou Židlochovice hradit většinu nákladů, a od obcí jim bude zasílán pouze nedostačující příspěvek.

V rámci celkového snížení výdajů města je tedy klíčové, aby byl každý jednotlivý výdaj pečlivě zvážen. Je potřeba se zamýšlet nad tím, zda všechny vynakládané výdaje musí být opravdu realizovány. Velmi důležitá je komunikace mezi všemi pracovníky městského úřadu.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá detailní analýzou příjmové a výdajové strany rozpočtu města Židlochovice, na základě níž, byly zpracovány možné návrhy, které by měly zvýšit příjmy a snížit výdaje města. Dále byla provedena analýza zadluženosti, která poskytla podklad k vyhodnocení celkové zadluženosti, zadlužení majetku a celkové likvidity města. Cílem navržených úprav v rozpočtu, je snížení celkové zadluženosti města Židlochovice.

V první části byla shrnuta všechna důležitá teoretická východiska, která se týkala oblasti veřejné správy, obce jako územně samosprávného celku, a povinností vyplývajících z výkonu samostatné i přenesené působnosti. Dále bylo popsáno finanční hospodaření a rozpočty územně samosprávných celků. Tato část popisovala tvorbu střednědobého výhledu rozpočtu, a zabývala se zadlužeností územně samosprávných celků. Teoretická východiska byla následně využita v části analytické, a dále v návrhové části.

V rámci analytické části byla uvedena základní charakteristika města Židlochovice, organizační struktura městského úřadu a způsob hospodaření města. Byla provedena detailní analýza příjmové a výdajové strany rozpočtu města za rok 2023, byly uvedeny informace o střednědobém výhledu rozpočtu zpracovaného na období 2024-2028. Dále byla provedena analýza zadluženosti za období 2020-2023.

V rámci návrhové části byly zpracovány možné způsoby zvýšení příjmů a snížení výdajů města. Ty by měly pomoci ke snížení celkové zadluženosti i zadlužení majetku, a ke zvýšení celkové likvidity města. Cíl této práce byl naplněn.

Návrhy byly prokonzultovány s vedením města, které se shodlo na tom, že by chtělo v budoucnu všechny realizovat. Zároveň poukázalo na to, že všechny návrhy nelze, v rámci zpracování této diplomové práce, konkrétně vyčíslit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- (1) Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ze dne 12. dubna 2000.
- (2) PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- (3) PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- (4) POSPÍŠIL, Richard a Pavel ŽUFAN. Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva). [Průhonice]: Professional Publishing, 2019. ISBN 978-80-88260-32-5.
- (5) VOJTÍŠKOVÁ, Miroslava. Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2018 [cit. 2023-12-12]. ISBN 978-80-87544-98-3. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/rozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx>
- (6) Rukověť starosty: Přenesená působnost obce. Rok v obci: Sdružení místních samospráv ČR [online]. [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/34--prenesena-pusobnost-obce/>
- (7) O veřejných financích: Vše o veřejných financích. Národní rozpočtová rada [online]. [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.rozpocetovarada.cz/o-verejnych-financich/vse-o-verejnych-financich/>
- (8) Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ze dne 9. srpna 2000.
- (9) Rozpočtové provizorium obce. DVS.cz: deník veřejné správy [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6727154>
- (10) Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) ze dne 7. září 2001.
- (11) Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí ze dne 19. července 2004.

- (12) CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu. Praha: Transparency International – Česká republika, c2008. ISBN 978-80-87123-06-5.
- (13) Zákon č. 243/2001 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům ze dne 9. září 2000.
- (14) Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě ze dne 23. listopadu 2021.
- (15) SCHNEIDEROVÁ, Ivana a Martin TOCAUER. Rozpočtová skladba v roce ...: rozpočtová skladba, rozpočtová pravidla, vzory a směrnice k rozpočtu. [Praha]: Acha obec účtuje, [2010] -. ISBN 978-80-907757-1-8.
- (16) Regulace zadluženosti obcí a krajů. Moderní obec [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/regulace-zadluzenosti-obci-a-kraju/>
- (17) Rukověť starosty: Rozpočet obce. Rok v obci: Sdružení místních samospráv ČR [online]. [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/63-rozpocet-obce/>
- (18) Rukověť starosty: Rozpočtové opatření. Rok v obci: Sdružení místních samospráv ČR [online]. [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/65-rozpocetove-opatreni/>
- (19) Rukověť starosty: Rozpočtová skladba. Rok v obci: Sdružení místních samospráv ČR [online]. [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/64-rozpocetova-skladba/>
- (20) Rukověť starosty: Obecně o veřejných financích. Rok v obci: Sdružení místních samospráv ČR [online]. [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/60-obecne-o-verejnych-financich/>
- (21) Některé otázky zájmové samosprávy a její činnost. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. © 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/nektere-otazky-zajmove-samospravy-a-jejici-cinnost.aspx>

- (22) Oblast Židlochovicko. Region Židlochovicko [online]. ©2000-2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://www.zidlochovicko.cz/cs/zidlochovicko/oblast-zidlochovicko.html>
- (23) Židlochovicko. Region Židlochovicko [online]. ©2000-2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <http://www.zidlochovicko.cz/redakce/index.php?clanek=177770&lanG=cs&slozka=177770>
- (24) Židlochovice, Stav obyvatel – statistika, 2023. Kurzy: Města a obce [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://regiony.kurzy.cz/zidlochovice/stats/>
- (25) Historie Židlochovicka. Region Židlochovicko [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.zidlochovicko.cz/cs/zidlochovicko/historie/historie-zidlochovicka.html>
- (26) Počet obyvatel v obcích, Počet obyvatel ve SO ORP k 1. 1. 2023. Český statistický úřad [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186757/1300722302.pdf/e8509896-4d8a-45d0-a24d-d71e49af9bc2?version=1.1>
- (27) Zájmové území. Město Židlochovice [online]. ©2000-2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.zidlochovice.cz/redakce/tisk.php?lanG=cs&clanek=167086&slozka=105070&xsekce=165821&as4uOriginalDomain=www.zidlochovice.cz&>
- (28) Popis organizační struktury. Město Židlochovice [online]. 2021 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.zidlochovice.cz/cs/mesto-zidlochovice/povinne-zverejnovane-informace/3-popis-organizacni-struktury.html>
- (29) Odbory městského úřadu. Město Židlochovice [online]. 2022 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.zidlochovice.cz/cs/mestsky-urad/odbory-mestskeho-uradu-1/>
- (30) Rozpočet obce. Vejprnice.eu [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.vejprnice.eu/rozpocet-obce.html>
- (31) Zákon č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti ze dne 6. února 2017.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Příjmy územních rozpočtů	30
Obrázek 2: Výdaje územních rozpočtů.....	33
Obrázek 3: Mapa obcí ve správním obvodu obce s rozšířenou působností.....	40

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Rozdělení příjmů	45
Tabulka 2: Daňové příjmy	47
Tabulka 3: Nedaňové příjmy	50
Tabulka 4: Kapitálové příjmy	53
Tabulka 5: Přijaté transfery.....	54
Tabulka 6: Rozdělení výdajů	58
Tabulka 7: Běžně výdaje.....	59
Tabulka 8: Kapitálové výdaje	62
Tabulka 9: Stav financování	63
Tabulka 10: Financování	64
Tabulka 11: Střednědobý výhled rozpočtu	65
Tabulka 12: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2017-2020	67
Tabulka 13: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2020.....	68
Tabulka 14: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2017-2020	68
Tabulka 15: Výpočet zadluženosti pro rok 2020	69
Tabulka 16: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2018-2021	69
Tabulka 17: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2021.....	69
Tabulka 18: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2018-2021	70
Tabulka 19: Výpočet zadluženosti pro rok 2021	70
Tabulka 20: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2019-2022	71
Tabulka 21: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2022.....	71
Tabulka 22: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2019-2022	72
Tabulka 23: Výpočet zadluženosti pro rok 2022	72
Tabulka 24: Souhrn všech příjmů po konsolidaci za období 2020-2023	73
Tabulka 25: Zůstatky na syntetických účtech k 31. 12. 2023.....	73
Tabulka 26: Výpočet podílu dluhu k průměrnému příjmu za období 2020-2023	74
Tabulka 27: Zhodnocení zadluženosti města za období 2020-2023.....	74

Tabulka 28: Výpočet míry zadlužení majetku města za rok 2020.....	76
Tabulka 29: Výpočet cizích zdrojů k celkovým aktivům za rok 2021	76
Tabulka 30: Výpočet míry zadlužení majetku obce za rok 2022	76
Tabulka 31: Výpočet míry zadlužení majetku obce za rok 2023	77
Tabulka 32: Zhodnocení míry zadlužení majetku města za období 2020-2023	77
Tabulka 33: Výpočet celkové likvidity za rok 2020.....	78
Tabulka 34: Výpočet celkové likvidity za rok 2021	79
Tabulka 35: Výpočet celkové likvidity za rok 2022.....	79
Tabulka 36: Výpočet celkové likvidity za rok 2023.....	80
Tabulka 37: Zhodnocení celkové likvidity města za období 2020-2023.....	80
Tabulka 38: Předběžný rozpočet na vybavení městské kavárny	84

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Rozdělení příjmů	46
Graf 2: Místní příjmy	49
Graf 3: Příjmy z neinvestičních a investičních transferů	57
Graf 4: Rozdělení výdajů	58